

Vlaams
Parlement

stuk 773 (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 28 oktober 2010 (2010-2011)

Beleidsbrief

Media

Beleidsprioriteiten 2010-2011

ingediend door mevrouw Ingrid Lieten,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

INHOUD

Lijst met afkortingen en technische begrippen	4
Managementsamenvatting	5
I. Inleiding	6
II. Strategische en operationele doelstellingen van het mediabeleid	7
1. Onafhankelijkheid, pluriformiteit en kwaliteit van de media	7
1.1. Meer ruimte voor kwaliteitsjournalistiek	7
1.1.1. Nood aan monitoring van het landschap	7
1.1.2. Een diverse en kwaliteitsvolle geschreven perssector	8
1.1.3. Reflectie over opleidingen en levenslang leren	9
1.1.4. Convenanten overheidscommunicatie	9
1.1.5. Talentmanagement	10
1.1.6. Steun voor onderzoeksjournalistiek	10
1.1.7. Leesbevordering	11
1.1.8. Vlaamse Vereniging voor Journalisten en de Raad voor Journalistiek	11
1.2. Sterke Vlaamse openbare omroep	12
1.2.1. Context	12
1.2.2. Naar een nieuwe beheersovereenkomst	12
1.2.3. Belang van de openbare omroepopdracht	13
1.2.4. Het onderscheidend karakter van de VRT	14
1.2.5. Toegankelijk aanbod	14
1.2.6. Adequate en transparante financiering	15
1.3. Sterke Vlaamse audiovisuele productiesector	15
1.4. Leefbare particuliere (lokale en regionale) media	16
1.4.1. Regionale televisie	16
1.4.2. (FM-)Radio	16
1.5. Media als koplopers in diversiteitsbeleid	18
1.6. Slagvaardige VRM	19
1.7. Bevoegdheidsverdeling aangaande het spectrum	20
2. Toegang voor elke Vlaming tot divers, kwalitatief en innovatief media-aanbod	21
2.1. Mediavaardigheden via een kenniscentrum Mediawijsheid	21
2.2. Betaalbaarheid digitale televisie	22

2.3. Ondertiteling, audiodescriptie en auditieve ondertiteling	22
2.3.1. Stand van zaken	22
2.3.2. Uitvoering van artikel 151 van het Mediadecreet	23
2.4. Evenementenlijst.....	24
3. Media stimuleren als partners in een vooruitstrevende informatie- maatschappij	25
3.1. Divers en kwalitatief digitaal aanbod	25
3.1.1. Inhaalbeweging digitalisering.....	25
3.1.2. Nieuwe toepassingen.....	26
3.1.3. Stimulerend beleid met betrekking tot gaming	27
3.2. Uitbouw van nieuwe platformen voor digitale media.....	27
3.2.1. Uitbouw van een nieuw etherplatform voor digitale televisie ...	27
3.2.2. Digitalisering van de radiosector	28
3.3. E-inclusie	28
3.3.1. Doelgroepgericht en beleidsdomeinoverschrijdend beleid	28
3.3.2. Internettoegang.....	29
3.4. Staten-Generaal voor de Media	29
Regelgevingsagenda	31

Lijst met afkortingen en technische begrippen

BIPT:	Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie
BOM-VL :	Bewaring en Ontsluiting van Multimediale Data in Vlaanderen
CEPT:	Conférence Européenne des Postes et Télécommunications
CIM:	Centrum voor Informatie over de Media
CJSM:	Cultuur, Jeugd, Sport en Media
CMA:	Centrale Media-aankoop
COSYN:	Content Syndication and Delivery
CSA :	Conseil Supérieur de l'Audiovisuel
DAB:	Digital Audio Broadcasting
DVB-H:	Digital Video Broadcasting- Handheld
DVB-T:	Digital Video Broadcasting – Terrestrial
ENA:	Elektronisch Nieuwsarchief Vlaanderen
FeVlaDo:	Federatie voor Vlaamse Dovenorganisaties
FIFA:	Fédération Internationale de Football Association
FM:	Frequentiemodulatie
IBBT:	Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie
O&I:	Onderzoek en Innovatie
RRC:	Regionale Radio Conferentie
RSC:	Radio Spectrum Committee
RSPG:	Radio Spectrum Policy Group
RSPP:	Radio Spectrum Policy Program
SARC:	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
STIVO:	Stimuleringsfonds voor Vlaamse Kwalitatieve Omroepproducties
UPP:	Unie van de Periodieke Pers
UEFA:	Union of European Football Associations
VDP:	Vlaamse Dagbladpers
VRM:	Vlaamse Regulator voor de Media
VRT:	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VUKPP:	Vereniging van de Katholieke Periodieke Pers
VVJ:	Vlaamse Vereniging van (Beroeps)journalisten

Managementsamenvatting

Dat de media in het leven van elk van ons een rol spelen, is een vanzelfsprekendheid: bijna iedereen is passieve mediagebruiker via krant, tijdschrift, radio, televisie of internet. Meer en meer worden mensen ook actieve media-actoren: zij komen (al dan niet gewild) in de media of participeren er aan. Ook komt er in toenemende mate een maatschappelijk debat over de rol en de kwaliteit van de media in onze samenleving.

In het eerste deel van mijn beleidsbrief ga ik in op het belang van de onafhankelijkheid, pluriformiteit en kwaliteit van de media. Dit omvat in de eerste plaats doelstellingen rond kwaliteitsvolle journalistiek, die zich vertalen in initiatieven rond de geschreven pers en rond de monitoring van het medialandschap. Ik zet in op talentmanagement en goede werkomstandigheden in de mediasector en besteed aandacht aan kwaliteitsvolle journalistenopleidingen. Ook door middel van convenanten overheidscommunicatie, steun aan onderzoeksjournalistiek en steun aan de Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten en de Raad voor de Journalistiek wil ik bijdragen tot de kwaliteit binnen de mediasector.

Het komende jaar gaat er uiteraard bijzondere aandacht naar de beheersovereenkomst met de VRT. Ik wil met diverse betrokken stakeholders het debat aangaan over hoe de VRT een stimulerende en onderscheidende rol kan vervullen in een veranderd medialandschap. De nieuwe beheersovereenkomst moet hierop een zo optimaal mogelijk antwoord formuleren. Ik wil ook investeren in een kwaliteitsvolle audiovisuele productiesector en zal daartoe een mediafonds oprichten.

Ook lokale en regionale media blijven een aandachtspunt; onder meer de steun aan de regionale televisie wordt geëvalueerd en de evoluties in het radiolandschap worden nauwgezet opgevolgd.

Media moeten ook de diversiteit in onze samenleving weerspiegelen en inzetten op genuanceerde beeldvorming, in het bijzonder op de niet-stereotype beeldvorming van de kansengroepen in onze samenleving. Meer diversiteit binnen de media is dan ook voor mij een belangrijk aandachtspunt tijdens het komende jaar.

Verder vervult ook de VRM als regulator een belangrijke rol in het bewaken van de onafhankelijkheid, de pluriformiteit en de kwaliteit van het Vlaamse medialandschap. Tenslotte besteed ik ook aandacht aan de bevoegdheidsverdeling inzake het frequentiespectrum.

In het tweede deel van mijn beleidsbrief heb ik het over de toegang tot de media en tot de zogenaamde nieuwe media in het bijzonder. Gelet op de grote impact die de media op ons leven hebben, is het cruciaal dat iedereen inzicht krijgt in hoe deze werken. Ook moet iedereen kunnen beschikken over de nodige vaardigheden om de media te kunnen plaatsen en er zich actief in te begeven. Vandaar dat ik groot belang hecht aan de verdere uitbouw van mijn beleid rond mediawijsheid.

Over betaalbaarheid van digitale televisie zal ik met de betrokken actoren overleg plegen en bekijken wat er m.b.t. een aantal specifieke knelpunten verbeterd kan worden.

De toegankelijkheid van de media voor elke Vlaming veronderstelt ook de inzet op ondertiteling, audiodescriptie en auditieve ondertiteling. Daar zijn de voorbereidingen bezig om uitvoering te geven aan artikel 151 van het mediadecreet. Ten slotte herzie ik ook de huidige regelgeving en samenstelling van de evenementenlijst.

In het derde deel van mijn beleidsbrief ga ik in op de media als drijvende (f)actor in en van de informatiemaatschappij. Hieronder vallen in de eerste plaats de nodige acties rond het stimuleren van een digitaal aanbod en van de ontwikkeling van hefboomen om nieuwe toepassingen te realiseren. Specifieke aandacht gaat naar de digitalisering, ontsluiting en archivering van ons audiovisueel en multimediaal geheugen. Ook een actief beleid rond gaming en de problematiek van het dichten van de digitale kloof zijn belangrijke aspecten in dit luik.

Tot slot wil ik ook werk maken van een volgende Staten-Generaal voor de Media die moet toelaten met alle betrokken stakeholders de dialoog te voeren over de belangrijke uitdagingen in het medialandschap van vandaag en morgen.

I. Inleiding

De afgelopen jaren kwamen de media vaak onder vuur te liggen. Niet enkel bij ons. Het gaat om een wereldwijd fenomeen. De kritiek is vaak terecht, soms ook niet. Het is een teken van de tijd dat de media kritischer benaderd worden. Het publiek is niet langer louter mediaconsument maar vaak ook - door de mogelijkheden die het internet biedt - mediaproductent geworden. De interactie is sterker, kritischer, maar ook ingewikkelder.

In mijn beleidsbrief wil ik het ondermeer hebben over de kwaliteit van de media in het algemeen en de journalistiek in het bijzonder. Kwaliteit is echter een erg subjectief begrip. De perceptie ervan is dikwijls gebaseerd op culturele, sociale of politieke voorkeuren. Een krantentitel of televisiezender is 'goed' omdat ze een persoonlijke voorkeur bevestigen. Over dat soort 'kwaliteitsoordeel' wil ik het niet hebben.

Alle doelgroepen in de samenleving hebben recht op content die hen aanspreekt en tevens van uitmuntende kwaliteit is. Ik zal er daarom voor zorgen dat de verschillende media kunnen beschikken over instrumenten die hen kunnen helpen de intrinsieke kwaliteit van hun producten en diensten te verhogen.

In een commercieel medialandschap waar kwantiteit uiteraard belangrijk is om concurrentieel te blijven, mag kwaliteit echter geen offer zijn. Slow journalism moet absoluut mogelijk blijven; media moeten in de diepte kunnen gaan. Het mediabeleid dat ik wil ontwikkelen en de financiële stimuli die daar een belangrijk onderdeel van zijn, vertrekken mee vanuit die premisse.

Kwaliteit hangt nauw samen met toegankelijkheid en vernieuwing. De complexiteit van de media zorgt er soms voor dat er 'mediaslachtoffers' vallen - denk maar aan jongeren die gepest of gestalkt worden via het internet. We zien ook een nieuwe kloof groeien tussen mensen met "mediawijsheid" en zij die daar niet over beschikken of we merken dat kansengroepen - etnische minderheden of mensen die in armoede leven - zich uitgesloten voelen omdat er van hen slechts stereotype beelden worden opgehangen. Het is mijn vaste overtuiging dat elke Vlaming in staat moet zijn soepel met de (nieuwe) media om te gaan en zich moet kunnen vinden in specifieke segmenten van het media-aanbod. Vooral nu onze samenleving steeds diverser wordt, is het van het allergrootste belang dat die diversiteit erkend en gewaardeerd wordt. Dat is nog lang niet het geval. Een aantal initiatieven die hieronder worden uitgewerkt, trachten die tekortkomingen te remediëren.

Als mensen met elkaar communiceren doen ze dat face to face of via een brede waaier van oude en nieuwe media. Media zijn daarom erg belangrijk om tot goed intermenselijk contact te komen, kennis te verzamelen en informatie te verspreiden.

Ik nodig het komende jaar alle stakeholders uit om het samen over de toekomst van onze media te hebben. Ik richt me tot de publieke omroep, de private mediabedrijven, de mediamakers en journalisten, en alle mediagebruikers; kortom: tot iedereen. Het gaat ons immers allemaal aan. Want iederéén heeft belang bij kwaliteitsvolle, toegankelijke en vrije media.

II. Strategische en operationele doelstellingen van het mediabeleid

1. Onafhankelijkheid, pluriformiteit en kwaliteit van de media

1.1. Meer ruimte voor kwaliteitsjournalistiek

1.1.1. Nood aan monitoring van het landschap

Idealiter is het voeren van een kwaliteitsbeleid in de mediasector zo veel mogelijk evidence-based. Resultaten van inhoudsanalyses en monitoring van de media-inhoud, geven een beeld van de kwaliteit van de journalistiek in Vlaanderen, en tonen aan waar er knelpunten zijn.

In het mediadebat wordt wel eens beweerd dat sommige maatschappelijk relevante thema's (bv. berichtgeving over de EU) nu in onze pers nauwelijks aan bod komen, of dat steeds meer nieuws voortkomt uit een steeds dalend aantal bronnen. Mogelijke aanzetten van bijsturingen uit het beleid zijn echter niet evident zolang er te weinig harde feiten zijn waarop we ons kunnen baseren. Er bestaat in Vlaanderen wel al behoorlijk wat onderzoek naar nieuwsmedia en journalistiek, maar het is nog te veel versnipperd en gefragmenteerd en de resultaten zijn vaak te weinig bekend om het publiek debat te stimuleren. Ik wens daar verandering in te brengen.

Vooreerst dient in kaart gebracht te worden wat er gebeurt op het gebied van onderzoek aan onze universiteiten, in onze hogescholen en bij de mediabedrijven zelf. Dit moet gepaard gaan met een 'mapping' van de overblijvende behoeften op wetenschappelijk en mediabedrijfsniveau en met een optimale coördinatie van de bestaande onderzoeksprojecten. Dit veronderstelt dat er goede contacten zijn tussen de verschillende onderzoekers en instellingen, en dat er de facto werk gemaakt wordt van een Vlaams onderzoeks- en discussieplatform rond nieuwsmedia en journalistiek.

Mijn eerste gesprekken met academici uit alle Vlaamse universiteiten wijzen erop dat er een bereidheid bestaat om dergelijk onderzoeks- en discussieplatform te realiseren. Ik wil benadrukken dat het belangrijk is dat een dergelijk platform ook de nu soms bestaande kloof tussen onderzoek en praktijk zou moeten verkleinen. Het is daarom volgens mij van groot belang dat dit initiatief van meet af aan ook een draagvlak heeft bij de mediasector zelf. Ik zal de voorbereidingen voor dergelijk platform dit jaar opstarten. Hierbij kan ook het Fonds Pascal Decroos een partner zijn, dat op eigen initiatief al 'mediaonderzoek.be' heeft opgezet, dat wetenschappelijk onderzoek over media in het daglicht wil brengen.

Eén van de evidente 'bouwstenen' van een Vlaams onderzoeks- en discussieplatform rond nieuwsmedia en journalistiek is het Elektronisch Nieuwsarchief (ENA). Het ENA archiveert, ontsluit en annoteert sinds 2003 alle hoofdnieuwsuitzendingen van zowel de VRT als VTM, en stelt deze data ter beschikking aan zowel de wetenschappelijke onderzoeksgemeenschap als aan de beleidsmakers.

Daarnaast doet het ENA zelf aan wetenschappelijk onderzoek over televisienieuws en fungeert het als interuniversitair platform voor dit soort onderzoek in Vlaanderen. Op dit moment bevat het ENA-archief alle hoofdnieuwsuitzendingen tussen 2003 en 2009. Het gaat in totaal om meer dan 100.000 nieuwsitems die uitgebreid zijn beschreven en die op een website doorzocht en bekeken kunnen worden (streaming video).

Sinds 2006 kan het ENA rekenen op steun van de Vlaamse Overheid. Begin 2010 werd deze steun geëvalueerd en gaf ik enkele aandachtspunten mee. Zo acht ik het belangrijk dat het ENA op zoek gaat naar een actievere samenwerking met de VRT en VTM op het vlak van archivering. Ook moet worden bekeken of de annotatie van de omroepen gebruikt of aangepast kan worden om de ENA-codering te versnellen of vergemakkelijken. Een resultaat van deze oefening wordt eind 2010 verwacht.

Op termijn moet het mogelijk zijn dat het ENA een plek krijgt in een algemeen Vlaams beleid rond digitalisering en archivering van het Vlaams audiovisueel erfgoed.

1.1.2. Een diverse en kwaliteitsvolle geschreven perssector

Kranten zijn heel lang dé media geweest om informatie en opinievorming te verspreiden. Sinds de opkomst van radio, televisie en vooral internet kenden ze echter steeds meer concurrentie. Hun inkomsten kwamen onder druk te staan, door dalende oplages, maar ook door vermindering van reclamegelden.

Daarnaast vereist het uitgeven van een krant heel grote investeringen, wat de drempel voor de toetreding van nieuwe kranten tot de markt groot maakt.

De laatste twintig jaar zijn heel wat titels van de markt verdwenen. Andere werden dan weer opgeslorpt door grote concerns. De vrees groeide dat (alleen maar) deze grote concerns de hele verscheidenheid aan opinies in de samenleving mogelijk niet zouden weerspiegelen. Het aanbod zou volgens sommige analyses, daardoor alleen gericht zijn op een breed publiek, wat vervlakking in de hand zou werken.

Voor een goede werking van de democratie is het onontbeerlijk dat een verscheidenheid van opinies en perspectieven die leven in de samenleving wordt weergegeven in de media. Ik onderschrijf het statement dat eerder door Geert Buelens werd geformuleerd nl. dat de belangrijkste verantwoordelijkheid van de media niet is een zo groot mogelijk publiek te bereiken, maar een zo groot mogelijk publiek dusdanig te informeren dat ze als volwaardige burgers kunnen deelnemen aan het democratische proces. Om die rol te kunnen waarmaken is er nood aan goed uitgebouwde, kwaliteitsvolle, deontologisch correcte en autonome redacties, die in goede werkomstandigheden aan de slag kunnen.

Het is vanuit die bekommernis en met die doelstelling voor ogen dat ik de steun aan de geschreven pers wil vormgeven.

De geschreven pers heeft ook anno 2010 diverse troeven zoals ruimte voor achtergrond en duiding, trage nieuwsconsumptie en het aanbieden van een forum waarop argumenten uitgebreid kunnen worden geventileerd. Ook het succes van nieuwe ‘geschreven’ mediavormen op het internet (onder andere krantenwebsites, websites (burger)journalistiek, ...) tonen het blijvend belang van het geschreven woord aan.

In 2008 ging het huidige protocol met de geschreven perssector van kracht, waarbij volgende aandachtspunten naar voren werden geschoven:

- opleidingsprojecten, “waarbij alle thema’s van berichtgeving aan bod kunnen komen”
- “het tot stand komen van een pluriforme redactionele output bevorderen, inzonderheid wat betreft een kwaliteitsvolle buitenlandberichtgeving”.

De steun wordt toegekend via vier koepelverenigingen: de Vlaamse Dagbladpers, The PPress, de Unie van de Periodieke Pers en de Vereniging van Uitgevers van de Katholieke Periodieke Pers.

De uitwerking van de tweede reeks projecten binnen het lopende protocol ging van start op 1 januari 2010. Deze projecten lopen nog tot eind november 2010. Intussen hebben de 4 koepelverenigingen al nieuwe projectvoorstellen ingediend, die zullen worden uitgewerkt in 2011. Dit is het laatste jaar waarvoor volgens het lopende protocol middelen worden voorzien. Het huidige protocol werd afgesloten voor een periode van minstens 3 jaar. In juni 2010 kon het protocol worden opgezegd of stilzwijgend verlengd.

Ik heb ervoor geopteerd om het protocol op te zeggen en heb aan de vier koepelverenigingen en de Vlaamse Vereniging voor Journalisten gevraagd mij input te bezorgen over hoe zij de toekomstige steun aan de geschreven pers zien. Ik start verder gesprekken op met alle betrokken stakeholders. Een mogelijk nieuw protocol zal dan ingaan vanaf 2012. We zullen dit, conform het regeerakkoord, koppelen aan voorwaarden die de pluriformiteit en diversiteit van het landschap versterken en die de redactionele onafhankelijkheid verhogen.

Ik vind het een boeiende ontwikkeling dat ook nieuwe initiatieven het licht zien. Ik denk dan o.m. aan journalistieke websites zoals Apache en De Wereld Morgen waar een klein team van onafhankelijke journalisten berichten over onderwerpen die de reguliere media vaak niet halen.

Ook Stampmedia, het eerste persagentschap in Vlaanderen dat een stem geeft aan jongeren in de media, betekent een verrijking voor het landschap.

Ik juich dit soort initiatieven toe en volg deze ontwikkelingen met de nodige aandacht op.

1.1.3. Reflectie over opleidingen en levenslang leren

Om een beeld te krijgen van alle beschikbare journalistenopleidingen in de brede zin van het woord, werd, conform de beleidsnota Media, een onderzoek uitgeschreven om het aanbod in Vlaanderen op te lijsten.

Doel van het onderzoek is de opleidingen en vormingen in de journalistiek in kaart te brengen en na te gaan waar er verbeteringen mogelijk zijn, in het bijzonder op het vlak van aansluiting bij de huidige en toekomstige verwachtingen van het werkveld. De onderzoekers zullen nagaan welke opleidingen de mediabedrijven zelf aan hun redactiekorps aanbieden, en welke er worden aangeboden door hogescholen, universiteiten of buitenschools.

Het is de bedoeling dat de onderzoekers na een grondige analyse een aantal beleidsaanbevelingen formuleren met betrekking tot:

- De kwaliteit van bestaande opleidingen in functie van de arbeidsrelevantie;
- De rol van de mediabedrijven in het kader van opleidingen;
- De manier waarop de overheid ondersteunend kan werken om opleidingen en coaching te stimuleren en om een pluriforme, onafhankelijke opiniepers te vrijwaren.

Ik zal de resultaten van dit onderzoek en van andere relevante analyses bespreken met mijn collega bevoegd voor Onderwijs. Ook in mijn eigen beleid zal ik, waar mogelijk, initiatieven nemen die op de gesignaleerde knelpunten een antwoord bieden.

1.1.4. Convenanten overheidscommunicatie

Voor de communicatie van de Vlaamse overheid is er een centraal aanspreekpunt bij de Afdeling Communicatie van de Diensten van het Algemeen Regeringsbeleid (DAR). Via de centrale media-aankoop koopt de Vlaamse overheid een groot deel van haar advertentieruimte en zendtijd rechtstreeks en centraal aan bij de Vlaamse media(regies) en niet via tussenpersonen zoals mediacentrales of reclamebureaus. Daartegenover staan belangrijke kortingen.

De Vlaamse Regering heeft daartoe een protocol met de geschrevenperssector en een protocol met de Vlaamse regionale televisieomroepen afgesloten waarin alle voorwaarden en modaliteiten vastgelegd werden met betrekking tot de aankoop van mediaruimte door de Vlaamse overheid.

Met andere media heeft de Vlaamse Regering geen bilaterale protocols, maar er bestaan wel engagementsbrieven, waarmee de media diensten en kortingen aanbieden aan de Vlaamse overheid.

Het hierboven vermelde protocol met de geschreven pers ging in op 1 januari 2003 en werd in juni 2010 opgezegd door de Vlaamse Dagbladders en The PPress.

In de toekomst zullen persbedrijven, conform het regeerakkoord, via convenanten meer betrokken worden bij de Vlaamse overheidscommunicatie. Ik zal er samen met de minister-president aandacht aan besteden dat dit engagement wordt gehonoreerd. De onderhandelingen hierover starten dit najaar. Vlaamse overheidscommunicatie is niet alleen essentieel voor de Vlaamse overheid; het is ook een belangrijke financiële impuls voor het medialandschap. Ik zal nagaan in hoeverre aan een nieuwe overeenkomst voorwaarden gekoppeld kunnen worden betreffende de pluriformiteit en de werkomstandigheden binnen de media die ingezet worden voor overheidscommunicatie.

Op 1 januari 2002 trad het protocol overheidscommunicatie in werking met de Vlaamse regionale televisieomroepen. De financiële verplichting van de Vlaamse overheid, om een bepaald bedrag te spenderen, was beperkt tot de eerste drie jaren van dit protocol. Alle andere verbintenissen, bijvoorbeeld aangaande kortingen en voordelen voor de Vlaamse overheid, blijven onverkort geldig.

Vanuit een lopend onderzoek naar mogelijk wenselijke vormen van ondersteuning voor de regionale omroepen (cf. infra) zal ik desgevallend ook voorstellen formuleren om dit protocol met de Vlaamse regionale televisieomroepen bij te sturen.

Aangezien er buiten de Centrale Media-aankoop een aanzienlijk bedrag aan mediamiddelen vanuit de Vlaamse overheid besteed wordt, lijkt dit ook een belangrijk element om mee te nemen in de onderhandelingen over bovenvermelde protocols.

1.1.5. Talentmanagement

De media zijn in volle transformatie. Dit heeft ook gevolgen voor de mensen die er werken en de werkomstandigheden. De laatste jaren zijn er verschillende onderzoeken geweest die deelaspecten hiervan in kaart gebracht hebben. Daarbij staat het buiten kijf dat nieuwe ontwikkelingen zoals digitalisering kansen creëren voor de media, maar ook risico's inhouden voor de werkomstandigheden. Op zijn beurt kan dit ook gevolgen hebben voor de kwaliteit van het geleverde werk.

Het recente boek 'Journalisten. Profiel van een beroepsgroep' (2010) toont bijvoorbeeld aan dat journalisten beduidend meer bureauwerk krijgen, dat steeds meer journalisten voor meer mediasectoren (moeten) werken en dat het journalistieke takenpakket toeneemt. Dit uitdijend takenpakket zorgt voor steeds meer tijdsdruk, wat een impact kan hebben op de accuraatheid en betrouwbaarheid. Meer deskwerk betekent een gevaar voor meer copy/paste-journalistiek.

De erg concurrentiële mediaomgeving kan potentieel een risico betekenen voor een 'commercialisering van het nieuws' en een toename van atypische werkomstandigheden: meer freelancewerk, tijdelijke contracten, werkonzekerheid.

Multidisciplinair onderzoek met internationaal gevalideerde schalen bij beroepsjournalisten in Vlaanderen wees o.m. op een verhoogd risico op burn-out bij beroepsjournalisten in Vlaanderen: meer dan 10% van de journalisten heeft symptomen van burn-out die overeenstemmen met de klachten van patiënten die met burn-out zijn opgenomen in een ziekenhuis.

Ik heb – in het verlengde van de eerste Staten-Generaal van de Media - een onderzoeksopdracht uitgeschreven om een syntheseoverzicht te krijgen van de stand van zaken met betrekking tot de werkomstandigheden en talentmanagement in de mediasector, meer bepaald in het journalistieke werkveld en de audiovisuele productiesector. Dit onderzoek moet onder andere:

- inzicht verschaffen in welke mate er sprake is van structurele dan wel conjuncturele problemen;
- in kaart brengen welke initiatieven er bestaan of mogelijk zijn in het kader van welzijn op het werk, toegepast op mogelijk gesignaleerde knelpunten binnen de mediasector (bv op het gebied van werkdruk naar aanleiding van toenemende takenpakketten, people management, zorg voor opleidingen, psychosociale belasting veroorzaakt door het werk, ...);
- beleidsaanbevelingen geven die rekening houden met de huidige bevoegdheidsverdeling.

De resultaten van dit onderzoek zullen de basis vormen voor de gesprekken binnen een in 2011 op te richten rondetafel 'Talentmanagement' met vertegenwoordigers van o.a. de werknemers en werkgevers van de sector. Het doel is een draagvlak te creëren voor de concrete aanbevelingen voor het Vlaams en het federaal beleid.

1.1.6. Steun voor onderzoeksjournalistiek

Onderzoeksjournalistiek is tijdrovend: journalisten buigen zich gedurende een langere periode over een welbepaald thema dat in al zijn complexiteit wordt geduid en doorgelicht. Onderzoeksjournalistiek biedt aldus een grondige kijk op maatschappelijk-relevante thema's waarvoor binnen de gangbare journalistieke praktijk doorgaans weinig middelen of tijd bestaan.

Het Fonds Pascal Decroos stimuleert daarom al meer dan 10 jaar bijzondere journalistiek in de Vlaamse media door werkbeurzen aan journalisten ter beschikking te stellen. Het aantal aanvragen en toegekende beurzen ging in stijgende lijn, waaruit blijkt dat Vlaanderen via het Fonds een antwoord biedt op een groeiende vraag naar kwaliteitsvolle (onderzoeksjournalistiek).

Naast zijn core business heeft het Fonds een aantal interessante initiatieven uitgebouwd. Zo wordt via de websites 'fondspascaldecroos.org' en 'mediakritiek.be' het mediadebat gevoed. Met het Wobbing Europe-

project stimuleert het Fonds journalisten om de wet op de openbaarheid van bestuur (WOB) te gebruiken. Dit werkt de professionalisering en de onafhankelijkheid van journalisten in de hand.

Ik zal ook in de toekomst het Fonds ondersteunen om ruimte en middelen te bieden aan bijzonder journalistiek werk.

Naast het Fonds Pascal Decroos bestaat de (Nederlands-Vlaamse) Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ). Het doel van de vereniging is het bevorderen van kritische en diepgravende journalistiek in het Nederlandse taalgebied. Om de twee jaar organiseert de VVOJ een internationale conferentie in Vlaanderen. Dit jaar is het thema "Onderzoeksjournalistiek: op zoek naar de grens". De focus ligt op het snel veranderende journalistieke werkveld. De conferentie zal met mijn steun, workshops, trainingen en lezingen door bekende binnen- en buitenlandse onderzoeksjournalisten aanbieden.

1.1.7. Leesbevordering

Het leesbevorderingproject "Kranten in de Klas" wordt algemeen positief onthaald. Dit initiatief, gestart tijdens het schooljaar 2003-2004 laat de leerlingen proeven van het nieuws in de krant. Om kinderen bewust te maken van de meerwaarde van de krant en de diepgang die ze kan bieden, worden zij via speciale lespakketten wegwijs gemaakt in de titels die de Vlaamse geschreven perssector rijk is. "Kranten in de Klas" wil kinderen en jongeren stimuleren om frequenter kranten te lezen en wil hun mediakritische zin aanscherpen. Het lijkt bovendien een goede methode te zijn om jonge mensen te begeleiden in de zoektocht om kritische en zelfbewuste volwassenen te worden.

Sinds het schooljaar 2006-2007 is de actie uitgebreid naar nieuwe specifieke doelgroepen zoals studenten uit Gemeenschapsinstellingen voor bijzondere jeugdbijstand, het tweedekansonderwijs, de inburgeringstrajecten enz.

Het project "Kranten in de Klas" is meer dan het louter toeleveren van dagbladen aan klassen. Het is geëvolueerd naar een totaalproject waarvan de verschillende elementen nauw met elkaar verweven zijn. De opdrachtenbundels (www.krantenindeklas.be), de Krantenmaker (www.krantenmaker.be), de nieuwsquiz (www.kikquiz.be) en de digitale lessen (momenteel in ontwikkeling) maken inherent deel uit van het project en verwijzen ook voortdurend naar elkaar.

In uitbreiding van de primaire doelstelling, namelijk leesbevordering, werkt het project dus ook aan het stimuleren van mediavaardigheden en mediawijsheid:

- Leerlingen maken kennis met het hele aanbod van betalende Nederlandstalige kranten
- Leerlingen leren kritisch omgaan met media en informatie
- Leerlingen leren zelf media produceren

Deze link met mediawijsheid werd extra onder de loep genomen door het begeleidend onderzoek van de VUB (oktober 2010). "Kranten in de Klas" blijkt uit dit onderzoek bijzonder sterk gewaardeerd te worden door leerlingen en leerkrachten. Toch wijzen de onderzoekers nog op verschillende verbeterpunten. Ik wil in een volgend "Kranten in de Klas"-project bijzondere aandacht voor de volgende aspecten:

- de doelstellingen van het project moeten duidelijk(er) geëxpliciteerd en gecommuniceerd worden, zeker naar de leerkrachten; hierbij moet de doelstelling van het vrijblijvend lezen en plezier beleven meer benadrukt worden;
- het KiK-project wordt ideaal uitgebreid als een vervolgt traject voor zo veel mogelijk leerlingen, gespreid over meerdere jaren, met een sterkere differentiatie naar leeftijd;
- via het KiK-project is het wenselijk dat kinderen en jongeren ook inzicht verwerven in nieuwsprocessen, media-economie en journalistieke processen.

1.1.8. Vlaamse Vereniging voor Journalisten en de Raad voor Journalistiek

Aan de Vlaamse Vereniging voor Journalisten wordt jaarlijks een subsidie toegekend voor haar werking, de financiering van bijkomende journalistenpensioenen en een gedeeltelijke financiering van de Raad voor de

Journalistiek. Ik zal deze steun ook in 2011 continueren. De beroepsjournalistenvereniging en de Raad voor de Journalistiek zijn immers belangrijke organen om (het debat over) de kwaliteit van de media, de deontologische waarden en de ethiek van het journalistiek beroep hoog op de agenda te houden.

De Raad voor Journalistiek is zoals bekend een onafhankelijke instelling voor de behandeling van vragen en klachten over de journalistieke beroepspraktijk. Het is een platform voor journalistieke zelfregulering, waar eventuele klachten getoetst worden aan de regels van de beroepsethiek. Die regels zijn traditioneel neergeschreven in een reeks codes, richtlijnen en aanbevelingen. Heel recent, in oktober 2010, zijn die verspreide teksten geïntegreerd en aangevuld tot één nieuwe, coherente Code van de Raad voor Journalistiek. Alle leden van de VVJ en iedereen die werkt bij de mediahuizen die de Raad voor Journalistiek erkennen, worden geacht die Code te onderschrijven. In de praktijk is de Code daarmee in Vlaanderen de deontologische 'bijbel' van de hele professionele journalistieke mediasector.

Dat de sector dit initiatief genomen heeft, geeft alvast het signaal dat deontologie in de sector ter harte wordt genomen.

Ik vraag alle eindverantwoordelijken in mediahuizen, hoofdredacteuren en journalisten om de nieuwe code in de dagelijkse praktijk te gebruiken en dring er bij de CEO's en aandeelhouders van mediabedrijven ook op aan de nieuwe code te verankeren in interne procedures en in de organisatie.

Ik engageer mij om alle financiële tegemoetkomingen vanuit mijn beleid aan media met een journalistieke dimensie, te koppelen aan de erkenning van de raad voor Journalistiek en het ter harte nemen van de nieuwe Code. Ik zal mijn collega's ministers aansporen om hetzelfde te doen.

1.2. Sterke Vlaamse openbare omroep

1.2.1. Context

De VRT werd in 2009 geconfronteerd met dalende eigen opbrengsten en bijkomende besparingen die werden opgelegd door de Vlaamse overheid ten gevolge van de economische crisis. Net als voor andere Vlaamse overheidsinstellingen betekende dit voor de VRT een aanzienlijke inspanning: vanaf 2011 zal de VRT recurrent 65 miljoen euro moeten besparen. Het VRT-management heeft in nauw overleg met de Raad van Bestuur en de vakbonden een besparingsplan uitgewerkt dat evenwichtig en sociaal verantwoord is en de toekomst van de publieke omroep veilig stelt.

Het meerjarenplan 2010-2012 bestaat voor het grootste gedeelte uit efficiëntiemaatregelen. Programma's zullen goedkoper moeten worden geproduceerd, de personeelskost wordt verlaagd door een aantal uitstroombaatregelen, een aantal investeringen wordt vertraagd en een belangrijke besparing wordt gerealiseerd op de externe werkmiddelen. Het besparingsplan heeft ook een impact op de programmering, maar het aanbod blijft niettemin grotendeels gevrijwaard. Op deze manier kan de VRT een gezond bedrijf blijven en ook in de toekomst een kwaliteitsvolle en brede openbare omroep zijn.

In de aanloop naar het meerjarenplan besliste de VRT begin januari 2010 om haar organisatiestructuur bij te sturen. De krachtlijnen van het crossmediale organisatie-model blijven behouden, maar werden wel op een aantal vlakken fundamenteel bijgestuurd. Het directiecollege werd gereduceerd van acht leden tot een kleinere kern met vier leden. Een aantal directies werd gebundeld. Dit moet zorgen voor een eenvoudiger beslissingsproces, een lichtere managementstructuur en een beperktere overhead. De reorganisatie maakt het mogelijk om flexibeler te werken, met meer transparantie en duidelijk afgebakende verantwoordelijkheden. Het zal ook de implementatie van het meerjarenplan vergemakkelijken.

1.2.2. Naar een nieuwe beheersovereenkomst

De huidige beheersovereenkomst met de VRT loopt af eind 2011. Dit betekent dat ik, in nauw overleg met de VRT, begin te werken aan een nieuwe beheersovereenkomst die het de VRT moet toelaten haar publieke opdracht op een kwaliteitsvolle en transparante manier te vervullen. In de nieuwe beheersovereenkomst wil ik duidelijker maken wat we als Vlaamse Regering precies verwachten van de VRT en welke taken prioritair zijn.

Voor de nieuwe beheersovereenkomst geeft de Sectorraad Media van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, in uitvoering van artikel 20 van het mediadecreet, een advies aan de Vlaamse Regering. In die optiek organiseert de Sectorraad Media van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een publieke bevraging over de omvang van de openbare omroepopdracht en de invulling ervan tijdens de nieuwe beheersovereenkomst, rekening houdend met belangrijke evoluties in de mediamarkt en in de technologie, met het evoluerende medialandschap en met de rol van de VRT daarin. De Sectorraad Media evalueert tevens de mediamarkt op basis van de wijzigingen in de bedrijfseconomische situatie in het Vlaamse medialandschap, het algemeen media-aanbod in de Vlaamse markt, de technologische evoluties, de internationale tendensen, de bescherming en promotie van de Vlaamse cultuur en identiteit en de verwachtingen en behoeften van de mediagebruiker.

Sinds begin 2010 is de Sectorraad – in samenwerking met het departement CJSM – gestart met het voorbereidende werk voor dit advies. Daartoe werden een aantal onderzoeksopdrachten uitgeschreven en uitgevoerd door (vooral) universitaire onderzoeksgroepen. De bekomen studies betreffen meer bepaald:

- een publieksbevraging;
- een sectorbevraging;
- een studie aangaande technologische evoluties en internationale tendensen op het vlak van business modellen;
- een studie naar de Vlaamse cultuur en identiteit op de VRT;
- een analyse van het Vlaamse medialandschap door de Vlaamse Regulator voor de Media.

Op basis van deze studies zal de Sectorraad Media dit najaar een advies uitbrengen. Dit advies zal de inzichten van, onder meer, de mediasector, consumentengroepen en enkele onafhankelijke experts over de volgende beheersovereenkomst verenigen.

Naast de input van de Sectorraad Media, plan ik ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst ook het gesprek aan te gaan met de VRT-vakbonden, de brede mediasector, relevante actoren uit het middenveld, de culturele sector, minderhedengroepen, enz. Ik win ook het advies in van het departement CJSM en de overige betrokken strategische adviesraden.

Ik reken vanzelfsprekend ook op input vanuit het Vlaams Parlement en de Commissie Media in het bijzonder.

Tot slot, zal ik ook op basis van het bestaande wetenschappelijke onderzoek over de taak, organisatie van en controle op de publieke omroep een aantal prioriteiten voor de nieuwe beheersovereenkomst identificeren. Op die manier wens ik de doelstellingen van de VRT nog beter af te stemmen op concrete noden in de samenleving. Bovendien kan de aanpak in andere Europese landen inspirerend werken en mogelijk elementen aandragen voor de nieuwe beheersovereenkomst. De beheersovereenkomst met de VRT zal uiteraard ook sterk ingebed blijven in de specifieke Vlaamse context.

1.2.3. Belang van de openbare omroepopdracht

Een openbare omroep is van en voor iedere Vlaming. Ik hecht grote waarde aan de maatschappelijke omroepopdracht van de VRT zoals die geformuleerd is in het mediadecreet: *“Als openbare omroep heeft de VRT de opdracht een zo groot mogelijk aantal mediagebruikers te bereiken met een diversiteit aan hoogkwalitatieve programma's die de belangstelling van de mediagebruikers wekken en eraan voldoen.*

De VRT zorgt voor een kwalitatief hoogstaand aanbod in de sectoren informatie, cultuur, educatie en ontspanning. Prioritair moet de VRT op de kijker en luisteraar gerichte informatie- en cultuurprogramma's brengen. Daarnaast worden ook sport, eigentijdse educatie, eigen drama en ontspanning verzorgd.”

De publieke omroep moet kwalitatieve content bieden die beantwoordt aan de mediabehoefte van de diverse sociale lagen van de bevolking en steunen op een groot maatschappelijk draagvlak, met andere woorden: voldoende publiek bereiken en dit op een kwaliteitsvolle manier. Een openbare omroep is een basisrecht voor alle Vlamingen en speelt een cruciale rol in het realiseren van een onafhankelijke, pluriforme en kwaliteitsvolle informatieverstrekking. Dit ligt in het verlengde van het Vlaamse Regeerakkoord, dat stelt dat we investeren *“ in een sterke Vlaamse openbare omroep die bijdraagt tot de verdere ontwikkeling van de identiteit en de diversiteit van de Vlaamse cultuur en van een democratische en verdraagzame samenleving.”*

De breed geformuleerde opdracht van de openbare omroep dient m.i. niet aangepast te worden, maar moet wel verder verfijnd en verduidelijkt worden in de nieuwe beheersovereenkomst.

De ambitie is om de nieuwe beheersovereenkomst duidelijker te krijgen met betrekking tot wat er precies van de VRT verlangd wordt in het kader van de uitvoering van haar publieke opdracht, zonder daarbij de VRT te beletten mee te evolueren in een snel veranderend medialandschap. Ook de Europese regelgeving vraagt een zo nauwkeurig mogelijk omschreven publieke opdracht. Daartegenover moet weliswaar ook een adequate financiering staan.

1.2.4. Het onderscheidend karakter van de VRT

De maatschappelijk return van de openbare omroep naar de brede samenleving moet ook in de toekomstige beheersovereenkomst centraal staan. Ik acht het belangrijk dat de VRT in zijn aanbod specifieke aandacht besteedt aan doelgroepen die moeilijker worden bereikt of die door commerciële omroepen minder als hun kernpubliek worden gezien. Ik denk dan aan medioren en senioren, mensen van etnisch-diverse afkomst, mensen in armoede en andere kansengroepen. Daarnaast blijft het noodzakelijk dat de VRT een onderscheidend programma-aanbod ontwikkelt voor kinderen en jongeren.

Ik pleit ervoor dat het onderscheidend karakter van de VRT zich in het hele aanbod toont. Dat vertaalt zich in de eerste plaats in het soort programma's. Er moet op de VRT plaats zijn voor programma's die bijvoorbeeld cultuur in al haar geledingen belichten en die aandacht hebben voor minder populaire muziekgenres. Het onderscheidend karakter moet ook merkbaar zijn in de inhoud van het aanbod. Immers, het is inherent aan de publieke opdracht dat er een stem wordt gegeven aan de brede waaijer aan perspectieven uit de samenleving en dat gemeenschapszin wordt bevorderd. Ik wil daarbij ook specifieke aandacht vragen voor de correcte en genuanceerde beeldvorming van kansengroepen en voor interculturele programma's. We moeten vermijden dat de berichtgeving, bewust of onbewust, hardnekkige stereotypen in stand houdt.

Het onderscheidend karakter van de VRT moet ook tot uiting komen in haar werking. Zo heeft de VRT op het vlak van personeelsbeleid een voortrekkersrol te vervullen. De evenredige arbeidsdeelname van kansengroepen is voor mij een belangrijk aandachtspunt voor de volgende beheersovereenkomst.

De VRT moet een open huis zijn die de dialoog aangaat met andere stakeholders uit de mediasector en de brede samenleving. De VRT moet die dialoog, waar mogelijk en efficiënt, omzetten in concrete samenwerkingen die moeten leiden tot een reële meerwaarde voor de betrokken actoren maar bovenal voor de kijker.

De wisselwerking tussen een sterke openbare omroep, performante private mediabedrijven en een doelgericht beleid van de overheid heeft Vlaanderen zowel kwalitatief als kwantitatief, een hoogstaand medialandschap opgeleverd. De Vlaamse mediawereld wordt echter geconfronteerd met heel wat uitdagingen, zoals de snel evoluerende technologische mogelijkheden, structurele veranderingen in mediaconsumptie, de verglijding van reclame-inkomsten en de veranderende rol van de distributeurs. Bovendien is de Vlaamse mediawereld in internationaal perspectief eerder klein, wat het niet evident maakt om zich te positioneren t.a.v. mediabedrijven uit andere landen die vaak kunnen voortbouwen op een grotere thuismarkt. Ik ben van oordeel dat het behoud van sterke Vlaamse spelers in de mediawereld van belang is. Samen oplossingen zoeken voor deze uitdagingen is volgens mij een moeilijke maar noodzakelijke opdracht voor alle betrokken partijen in Vlaanderen.

1.2.5. Toegankelijk aanbod

De VRT moet van en voor alle Vlamingen zijn. Dat dient zich ook te vertalen in de mate van toegankelijkheid van het aanbod van de openbare omroep. Het uitgangspunt blijft dat het gehele aanbod van de VRT maximaal toegankelijk moet zijn voor alle Vlamingen. Dit betekent o.m. dat het gehele lineaire VRT-aanbod in Vlaanderen en Brussel via de ether gratis beschikbaar moet zijn voor iedereen.

De wijze waarop en de mate waarin een openbare omroep op het internet aanwezig is, zorgt voor debat in de brede mediasector. Het marktaandeel van de openbare omroep en het model dat bepaalt hoe de eigen internetdiensten worden aangeboden heeft immers een impact op hoe deze markt zich kan ontwikkelen. Tegelijkertijd is het voor mij ondenkbaar dat in een gedigitaliseerde wereld een publieke omroep niet aanwezig zou zijn op het internet. Steeds meer mediagebruikers kijken en luisteren online en de integratie van televisie, radio en internet is een onafwendbaar gegeven. Daarbij neemt ook het mobiel gebruik toe. Het zal noodzakelijk zijn een evenwichtig kader uit te tekenen voor de online-activiteiten van de VRT.

1.2.6. Adequate en transparante financiering

De uitvoering van een welomschreven publieke opdracht veronderstelt een adequate en correcte financiering. De VRT heeft de laatste jaren een intensief reorganisatie- en besparingstraject afgelegd en daardoor ook meer efficiëntie gerealiseerd. Het staat wat mij betreft niet ter discussie dat de VRT voor een groot deel met publieke middelen wordt gefinancierd, maar daarnaast ook een deel van haar inkomsten uit de markt moet kunnen halen. Wat wel ter discussie staat voor de volgende beheersovereenkomst is hoe we deze gemengde financiering transparanter kunnen organiseren.

1.3. Sterke Vlaamse audiovisuele productiesector

Een divers en kwalitatief audiovisueel aanbod is belangrijk voor een gevarieerde en gewaardeerde mediaparticipatie en een bloeiend medialandschap. De financiële en creatieve samenwerking tussen producenten en omroepen biedt daarbij nieuwe opportuniteiten en perspectieven voor beide actoren. Overal in Europa zijn de omroepen cruciale partners voor een gezonde onafhankelijke audiovisuele productiesector. Allerlei mechanismen (waaronder lastenboeken, quota, samenwerkings-overeenkomsten, tv-fondsen, ...) reguleren de samenwerking tussen beiden. Deze vaste afspraken brengen stabiliteit voor de onafhankelijke sector. Met 'onafhankelijk' wordt bedoeld: extern aan de omroepen. In Vlaanderen is er op dit ogenblik geen enkel vast kader dat de interactie productiesector - omroepen regelt.

Binnen het Vlaams Audiovisueel Fonds zal ik daarom de STIVO-regeling verder uitbouwen tot een Mediafonds. Het behelst een positieve samenwerkingsformule, die niet gestoeld is op verplichtingen maar op het bevorderen van de investering door omroepen in kwalitatieve producties van eigen bodem op basis van een onafhankelijke kwaliteitstoets.

De basisdoelstelling van het Mediafonds is om een kader te creëren waarbinnen een reële impuls wordt gegeven voor de creatie van kwalitatieve en hoogwaardige 'televisiecontent', gemaakt in Vlaanderen, door Vlaams talent en in hechte samenwerking tussen de Vlaamse omroepen en de onafhankelijke productiesector. Het beoogde effect is niet enkel het verhogen van de output van waardevolle producties en dit 'rijke' aanbod in open net aan de Vlaamse televisiekijker aanbieden. Het Mediafonds moet ook bijdragen tot een hogere continuïteit en stabiliteit van de Vlaamse productiehuisen.

Concreet betekent het Mediafonds dat hoogwaardige projecten worden ingediend door een producent en een omroeporganisatie. Naast een inbreng van de omroep, is er op basis van een wisselende multiplicator per genre, een inbreng van het Mediafonds. Tv-fictie, tv-animatie en tv-documentaire krijgen zo vanaf 2011 bijkomende zuurstof.

Daarnaast heeft de Vlaamse Regering in het regeerakkoord de investeringsverplichting ingeschreven voor de distributeurs als een hefboom voor de audiovisuele sector. Dit betekent dat de distributeurs verplicht zullen worden om een deel van hun inkomsten te investeren in de audiovisuele sector. Ik vind het daarbij belangrijk dat deze bijdrage niet doorgerekend wordt aan de abonnees van de distributeurs. Ik wil daarom in 2011 nagaan onder welke modaliteiten een dergelijke investeringsplicht kan worden geïmplementeerd.

1.4. Leefbare particuliere (lokale en regionale) media

1.4.1. Regionale televisie

De regionale televisieomroeporganisaties spelen in het Vlaamse medialandschap een belangrijke en complementaire rol t.a.v. de landelijke omroeporganisaties. Zij hebben een specifieke opdracht m.b.t. de communicatie over de algemene sociale en culturele ontwikkeling van hun regio. Door nieuws en achtergrondinformatie uit de eigen streek en door informatieve, ontspannende en/of culturele programma's met bijzondere aandacht voor plaatselijke evenementen, en voor het lokale erfgoed bevorderen de regionale televisieomroeporganisaties de maatschappelijke betrokkenheid van de inwoners van de regio. Hiermee komen regionale televisieomroeporganisaties tegemoet aan een behoefte van de burger om zich in een steeds globaler wordende leefwereld te kunnen identificeren met zijn directe leefomgeving.

Aan de tien Vlaamse regionale televisieomroepen werden voor het werkingsjaar 2010 projectsubsidies toegekend voor:

- de ondertiteling van televisieprogramma's ten behoeve van doven en slechthorenden;
- de uitvoering van de decretale opdrachten, vastgelegd in artikels 165 -173 van het Vlaamse decreet betreffende de radio-omroep en de televisie van 27 maart 2009, in het bijzonder voor de verzorging van programma's die de betrokkenheid van de burgers bij hun regionale leefwereld moeten vergroten;
- het ontwikkelen van initiatieven en projecten die de regionale omroepen de mogelijkheid bieden om zich aan te sluiten op een aantal nieuwe digitale en interactieve ontwikkelingen en platformen in het kader van de convergerende media
- algemene opleidings- en vormingsprojecten om de kwaliteit, de diversiteit en de pluriformiteit van het aanbod te bevorderen.

Vanaf 2010 is er een duidelijker kader gecreëerd voor de verwachte output. Hieromtrent maakte ik met de regionale omroepen concrete afspraken die opgenomen werden in het subsidiebesluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 2010. Alle regionale omroepen melden nu binnen de 24u hun eventuele ondertitelingproblemen naar een centraal mailadres. Daarnaast rapporteren ze aan mijn administratie ook dagelijks over de uitgezonden nieuwsitems en maandelijks over het aantal opvragingen van Video on Demand. Het is sowieso mijn opzet om de outputgerelateerde criteria ook in 2011 verder uit te werken en te implementeren.

Intussen gaf ik ook de opdracht om een onderzoeksopdracht uit te schrijven naar de financiering van de Vlaamse regionale televisieomroepen en naar de doelmatigheid van de hierboven vermelde steunmaatregel. Mede afhankelijk van de resultaten van deze onderzoeksopdracht zal ik de steunmaatregel 2011 al dan niet verder aanpassen. De resultaten van het onderzoek moeten ook het debat voeden over de wenselijkheid om de regionale omroeporganisaties structureel in plaats van projectmatig te ondersteunen als (gedeeltelijke) tegemoetkoming voor het uitvoeren van specifieke opdrachten.

1.4.2. (FM-)Radio

Opstellen en onderhouden van frequentieplannen. Coördinatie van omroepfrequenties

Het opstellen van nieuwe frequentieplannen en het onderhouden van bestaande frequentieplannen moeten deel uitmaken van een coördinatieprocedure.

De Franse Gemeenschap is in het kader van verhuisaanvragen van hun radio's sinds vorige jaar gestart met een optimalisatieoefening van hun frequentieplan. De Franse Gemeenschap gaf tijdens de verschillende overlegvergaderingen echter geen concrete technische informatie over die optimalisatie. In de periode november 2009 – juni 2010 verschenen een aantal ontwerpbeslissingen op de website van de Franstalige CSA met nieuwe technische karakteristieken voor Franstalige zenders. Deze publicaties gebeurden zonder voorafgaand overleg met de Vlaamse Gemeenschap. Tijdens de openbare raadpleging van de CSA i.v.m. die ontwerpbeslissingen protesteerde mijn administratie principieel tegen deze ontwerpbeslissingen. De CSA nam echter op 7 januari 2010 en op 10 juni 2010 de definitieve beslissingen over respectievelijk zes en acht

Franstalige FM-frequenties. Tegen deze definitieve beslissingen van de CSA werden door de Vlaamse Gemeenschap juridische procedures voor de Raad van State opgestart.

Ondertussen is er een afspraak met de Franse Gemeenschap om technische data over wederzijdse FM-frequentieplannen uit te wisselen.

Het blijft voor mij een aandachtspunt de FM-frequentieplannen van de beide Gemeenschappen op elkaar af te stemmen en tot een werkbare oplossing te komen.

Vorbereidingen om te komen tot een nieuw frequentieplan

De erkenningen en vergunningen m.b.t. de FM-band die werden uitgereikt aan Vlaamse particuliere radio-omroeporganisaties werden verlengd tot 25 september 2016.

Ik stel vast dat er intussen zes frequenties vrij zijn. Ik onderzoek of het wenselijk is nog een nieuwe procedure op te starten voor het toekennen van nieuwe, tijdelijke erkenningen (tot 2016) voor de vrijgekomen frequenties.

Intussen dienen sowieso de nodige voorbereidingen te worden getroffen m.b.t. een nieuw radiolandschap.

Als eerste stap heb ik hiervoor het REC Radiocentrum gevraagd om input te geven over de door hen waargenomen evoluties en tendensen.

Hieruit blijkt dat het lokale radiolandschap gedomineerd wordt door een aantal grootschalige, commerciële netwerken. Er is een verdere 'vernetwerking' en concentratie van de lokale radiosector, waarbij er vijf 'nationale' netwerken zijn: ClubFM, EXQI FM, Hitfm, Nostalgie en TOPradio. De onafhankelijke lokale spelers blijven afnemen.

REC stelt dat de relatieve overbevolking van de ether en het beperkte zendbereik fundamentele bedreigingen vormen voor de ontwikkeling en toekomst van de lokale radiosector.

Op basis van CIM-cijfers daalt het bereik van radio via FM lichtjes wat deels te verklaren is doordat een deel van het publiek uitwijkt naar het internet. De combinatie van de luistercijfers via FM én internet geven aan dat het bereik van radio nog steeds stijgt.

REC geeft ook aan dat radio loskomt van de innige relatie met de FM-band en steeds meer beschouwd moet worden als 'content stream' onafhankelijk van het kanaal. Radio en internet worden steeds meer complementaire media. Het beluisteren van 'nieuwe webradiostations' zou minder populair zijn dan het beluisteren van traditionele radiostations via het internet. De 'crossmedialisering' zet zich door.

Uit deze eerste input blijkt alvast ook dat het (lokale) radiolandschap voortdurend in beweging is. Met het perspectief op 2016, zal ik later in de legislatuur een grondige behoefte- en marktanalyse laten maken die ons moet toelaten noodzakelijke strategische keuzes te bepalen voor een nieuw radiolandschap.

De komende maanden wil ik samen met het REC Radiocentrum, als kenniscentrum radio in Vlaanderen, alvast de noden en pijnpunten blootleggen op het gebied van nieuwe radiotechnologieën, en de oorzaken onderzoeken van de relatief moeizame introductie van nieuwe radiodistributiewijzen.

Daarnaast zal REC meer duidelijkheid brengen over het potentieel van de doelgroep medioren en senioren, hun mediagebruik en specifieke noden op dit vlak.

Optreden tegen storingen en etherpolitie

Nadat het BIPT in 2008 krachtadig is opgetreden tegen Franstalige radiozenders die jarenlang de frequenties stoorden van verschillende Vlaamse radio's in en rond Brussel en rond de taalgrens lijken minder Vlaamse radio's gestoord te worden door Franstalige zenders. Het BIPT heeft de wettelijke middelen om op te treden tegen schadelijke storingen. Het instituut is daarbij autonoom in de wijze waarop het ingaat op gemotiveerde verzoeken van radio-omroepen die om een technische controle vragen van radiostations die onder de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap vallen.

Vlaamse urban radio-omroep

In het regeerakkoord werd de doelstelling opgenomen werk te maken van een Vlaamse urban radio-omroep om jongeren in de steden te stimuleren als mediamaker en als mediaconsument. In 2011 wil ik meer inzicht

krijgen in welke behoeften er op dit vlak leven, welke de meest wenselijke en haalbare platformen zijn en welke mogelijkheden er zijn om via de publieke omroep en bestaande private radio's op deze behoeften in te spelen.

Een belangrijke eerste input hierin zou het IWT-proeftuinproject rond crossmediale formats moeten betekenen. In het kader van dit proeftuinproject werkt het REC Radiocentrum een test-case uit rond urban media met radio als vertrekpunt. Vanuit deze wetenschappelijke en praktische onderzoekscase wordt onderzocht welke aspecten van urban mediaconsumptie een optimale mediaparticipatie van de jonge Vlaamse stedeling kunnen realiseren. Er zullen o.m. enkele formats voor urban radio in Vlaanderen worden uitgetest bij de relevante doelgroepen.

1.5. Media als koplopers in diversiteitsbeleid

Een diversiteitsbeleid in de media moet voor mij vertrekken vanuit een integrale benadering. Idealiter moet een diversiteitsbeleid impact hebben op het vlak van het personeel, het aanbod en het publiek.

Ik heb al gewezen op het belang van de evenredige arbeidsdeelname en de essentiële rol die de VRT hier heeft. Ik meen echter dat deze verantwoordelijkheid geldt voor de hele mediasector. De media moeten in hun geheel immers een afspiegeling zijn van de hele samenleving. Ik ben ervan overtuigd dat de aanwezigheid van diverse perspectieven op de werkvloer een positieve impact kan hebben op de diversiteit en kwaliteit van het aanbod. Lage participatie van kansengroepen in de media kan een belangrijke reden zijn waarom het op het vlak van beeldvorming en zichtbaarheid van kansengroepen fout loopt.

De arbeidsdeelname van kansengroepen hangt mijns inziens samen met hun reële kansen om opleidingen te volgen voorafgaand aan de actieve loopbaan en met mogelijkheden om gerichte coachingtrajecten te krijgen op de werkvloer.

In de onderzoeksopdracht rond opleidingen journalistiek vraag ik alvast aandacht voor dit aspect en binnen mijn eigen beleid zal ik in 2011 nagaan welke extra impulsen hier mogelijk zijn, specifiek naar de private sector. Ik zal hierover het gesprek aangaan met de relevante betrokkenen, zoals de betrokken kansengroepen, het management van mediabedrijven, maar bijvoorbeeld ook de hoofdredacties.

Alle Vlamingen moeten zich kunnen herkennen in het media-aanbod. Dat geldt dus zeker ook voor vrouwen en kansengroepen als etnisch-culturele minderheden, personen met een handicap, holebi's en transgenders.

Dit is vandaag echter niet altijd het geval. De gebrekkige herkenning gaat verder dan de afwezigheid van 'rolmodellen' uit kansengroepen. Te vaak werken media nog met stereotiepe beelden. Het is essentieel dat de thema's, ervaringen en invalshoeken van vrouwen en mensen uit kansengroepen goed en accuraat aan bod komen.

De VRT heeft hier, zoals al aangegeven, een voortrekkersrol te spelen. Concrete resultaten worden een aandachtspunt van de nieuwe beheersovereenkomst.

Ook andere gesubsidieerde media-actoren, zoals de regionale televisie-omroepen, hebben een belangrijke rol te spelen. Zij kunnen eveneens inzetten op interculturele programma's of hun aandacht verscherpen inzake beeldvorming over kansengroepen. Maar ik roep de hele mediasector op ter zake haar verantwoordelijkheid te nemen. Bewustmakingsacties, informatieverbreiding en vorming bij mediamakers en journalisten lijken bij dit alles in elk geval geen overbodige luxe te zijn.

Ik vermeld in deze context nog dat TrefMedia vanaf het najaar van 2010 een project 'kwaliteitsjournalistiek en interculturaliteit' plant. Dit project wil journalistiek bevorderen die kritisch en accuraat informeert over intercultureel samenleven en die erin slaagt de gangbare stereotypen over etnisch-culturele minderheden aan te vullen, te nuanceren of te overstijgen. Er wordt gestreefd naar interculturele journalistiek die bevolkingsgroepen dicht bij elkaar brengt door communicatie teweeg te brengen tussen mensen en groepen met verschillende culturele achtergronden.

Etnische media, die door een recent onderzoek van de Koning Boudewijnstichting in kaart gebracht zijn, blijken een wereld apart te zijn, waar er ook onderling weinig contact is. Overlegplatformen en samenwerkingsverbanden met andere media kunnen een uitwisseling van know how en kennis betekenen,

wat op zijn beurt een verdere professionalisering teweeg kan brengen. Samen met de Koning Boudewijnstichting bekijk ik welke initiatieven wenselijk zijn voor het opstarten van overlegstructuren.

Ten slotte wil ik nog wijzen op een aantal initiatieven die de Vlaamse overheid nu al ondersteunt. Zo bieden REC en Stampmedia opleidingstrajecten aan aan jongeren uit kansengroepen en begeleiden zij hen naar een mogelijke professionele loopbaan in de media. De VRT biedt jaarlijks zes betaalde trainingsstages aan voor talent uit kansengroepen, die al regelmatig geleid hebben tot jobs in de mediasector.

Vanuit het gelijkemansbeleid werd in de vorige legislatuur een expertendatabank voor de media ontwikkeld, die up to date gehouden wordt. Deze databank biedt journalisten de kans niet steeds bij dezelfde 'usual suspects' aan te kloppen als ze een expert zoeken. Vrouwelijke, transgendere, allochtone en gehandicapte specialisten zijn in onze maatschappij goed vertegenwoordigd, maar komen in de media maar weinig aan bod. De expertendatabank lijst hen op en wil hun zichtbaarheid in de media bevorderen. Ze wil zo ook de stereotype beeldvorming doorbreken. Ik zal deze expertendatabank beter bekend laten maken via bestaande informatiekkanalen zoals 'De Journalist' van de VVJ.

1.6. Slagvaardige VRM

De VRM moet bijdragen tot het evenwichtig functioneren van het Vlaamse omroepbestel. Dit vereist in de eerste plaats een grondig toezicht op de naleving van de Vlaamse mediaregelgeving.

Om de concentratie in de audiovisuele en geschreven media te monitoren brengt de VRM daarnaast jaarlijks het Vlaamse medialandschap in kaart. Informatie betreffende eigendomsstructuren, financiële resultaten, publieksbereik, reclameontvangsten, en dergelijke wordt op een gestructureerde manier verzameld en up-to-date gehouden in een databank. Deze informatie laat toe om op regelmatige basis en naar aanleiding van ad hoc vragen te rapporteren aan de sector en het beleid.

Voor de versie van het rapport 2010 wordt bij de betrokken spelers ook informatie opgevraagd over het mechanisme en de evolutie van de financiële vergoedingen tussen televisieomroepen en distributeurs.

De VRM is belast met de bepaling en analyse van de relevante markten voor producten en diensten in de sector van elektronische communicatienetwerken. De VRM doet dit volgens de door de Europese Commissie opgelegde richtlijnen en aanbevelingen, en binnen het geheel van het samenwerkingsverband met de andere Belgische operatoren, zoals bepaald in het samenwerkingsakkoord van 17 november van 2006.

Als ondernemingen met een aanmerkelijke marktmacht geïdentificeerd worden, kunnen – als dat nodig is – één of meer van de verplichtingen – vermeld in artikel 192 van het mediadecreet, opgelegd worden. De VRM kan bij de identificatie van ondernemingen met een aanmerkelijke marktmacht in zijn marktanalysebesluit remedies voorstellen, die na het formele akkoord van de Europese Commissie, opgelegd kunnen worden aan de onderneming(en) in kwestie. In het voorjaar 2010 is een opdracht uitbesteed aan een externe consultant voor de assistentie bij het analyseren van de markt van omroepsignaaltransmissie.

In het kader van het toezicht door de VRM op de naleving van de beheersovereenkomst door de openbare omroep (artikel 218, §2, 9° van de gecoördineerde decreten), is in 2010 het derde rapport van de VRM gepubliceerd. Het betreft het toezicht op de naleving van de inhoudelijke bepalingen van de beheersovereenkomst gedurende het werkingsjaar 2009.

Ter voorbereiding van het toezichtrapport 2009 werd gewerkt aan de hand van semesteriële rapporteringen door de VRT. Deze werkwijze laat toe om de data regelmatig te analyseren en onderling te bespreken. VRM en VRT ontwikkelden eveneens een gezamenlijk kader voor zowel de performantiemaatstaven als de zogenaamde 'afgeleide' performantiemaatstaven, die gebaseerd zijn op de tekst van de beheersovereenkomst. Afhankelijk van de aard van de performantiemaatstaven werden door de VRT zowel cijfers als descriptieve passages overgemaakt. De cijfers zijn zowel afkomstig van CIM-Audimetrie voor televisie, CIM-Radiostudie voor radio, als van de studiedienst van de VRT. VRM controleerde steekproefsgewijs de door de studiedienst aangeleverde gegevens.

Het vierde jaarrapport wordt momenteel voorbereid en zal in de loop van 2011 worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

De Vlaamse Regulator voor de Media heeft zich de afgelopen maanden ook steviger geïntegreerd binnen het mediaveld.

Zo werd het communicatiebeleid van de Regulator verder geprofessionaliseerd naar de verschillende externe doelgroepen: het audiovisuele mediaveld, de kijkers en luisteraars en de overheid. Er werd een huisstijl ontwikkeld, die de VRM moet helpen om een grotere herkenning en bekendheid op te bouwen. De website van de VRM blijft een belangrijke pijler van het communicatiebeleid. Op de website kunnen de beslissingen worden teruggevonden net zoals het regelgevend kader en de documenten die door de Regulator worden geproduceerd (persberichten, rapporten, standpunten, ...). De VRM moet in de nabije toekomst inzetten op de laagdrempelige toegang tot de website; zo komt er o.m. een online klachten- en contactformulier.

1.7. Bevoegdheidsverdeling aangaande het spectrum

In het kader van de problematiek van het digitaal dividend en dan meer bepaald het toekomstig gebruik van de frequentieband 790-862 MHz nam de Europese Commissie in mei 2010 een besluit over de geharmoniseerde technische gebruiksvoorwaarden in de 790-862 MHz frequentieband voor aardse systemen die elektronische communicatiediensten kunnen verschaffen in de Europese Unie. Volgens dit besluit kunnen de lidstaten zelf bepalen of en wanneer zij deze frequentieband toewijzen of beschikbaar stellen voor andere netwerken dan omroepnetwerken. De frequentieband 790-862 MHz werd tijdens de Regionale Radiocommunicatie Conferentie in 2006 (RRC-06) gepland voor digitale omroep. Ook de Vlaamse Gemeenschap verwierf tijdens RRC-06 omroepspectrum in de bovenvermelde frequentieband. Door de potentiële introductie van andere dan louter omroepdiensten in de band 790-862 MHz dreigt het in 2006 te Genève bekomen omroepplan op de helling te worden geplaatst.

Vanuit Europa wordt de druk opgevoerd de subband verplicht tegen 2013 toe te wijzen aan mobiele communicatienetwerken. Ik acht het belangrijk ons op deze ontwikkeling voor te bereiden en de analyse ten gronde te maken. Wat zijn de voor- en nadelen van dit scenario voor de uitoefening van de Vlaamse bevoegdheden, voor de ontwikkeling van het brede medialandschap maar vooral wat heeft dit als impact op het aanbod en de kostprijs voor de Vlaamse mediagebruiker? Ik vind het immers belangrijk dat het debat over dit dossier niet verzandt in een patstelling rond de huidige bevoegdheden, maar dat we ook oog hebben voor de snel veranderende mediasector en de eventuele kansen voor de mediagebruiker. Ik heb gevraagd aan de administratie mij een advies te bezorgen waarin de voor- en nadelen vanuit de diverse invalshoeken worden geschetst.

Ondertussen wordt er ook met de buurlanden op administratief niveau een oefening opgestart om na te gaan of de eventueel verloren omroepplagen door de introductie van een 'geharmoniseerde 790-862 MHz band' kunnen worden gerecupereerd in het banddeel 470-790 MHz teneinde tot een evenwichtige verdeling van het spectrum te komen. Deze oefening wordt gestart onder voorbehoud van alle frequentierechten bekomen tijdens RRC-06 en zonder dat dit voor de Vlaamse Gemeenschap een erkenning inhoudt van het principe om de 790-862 MHz band toe te kennen aan de mobiele telecommunicatiedienst. De besprekingen met onze buurlanden verlopen echter tot op heden moeizaam en de voorlopige resultaten zijn beperkt.

De exclusieve vertegenwoordiging door de federale overheid in bepaalde Europese en internationale fora over het frequentiebeleid is niet ideaal gezien de toenemende impact van deze fora op het Vlaamse mediabeleid. In dit verband contacteerde ik het BIPT om ervoor te pleiten de Gemeenschappen volwaardig te betrekken in een aantal Europese fora over het frequentiespectrum zoals het zgn. 'Radio Spectrum Committee (RSC)' en de zgn. 'Radio Spectrum Policy Group (RSPG)'.

2. Toegang voor elke Vlaming tot divers, kwalitatief en innovatief media-aanbod

2.1. Mediavaardigheden via een kenniscentrum Mediawijsheid

Volgens de Nederlandse Raad voor cultuur is mediawijsheid het geheel van kennis, vaardigheden en een mentaliteit waarmee burgers zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in een complexe, veranderende en gemediatiseerde wereld.

Media zijn alomtegenwoordig. Ze bepalen, bewust en onbewust, ons beeld van de maatschappij en de wereld. Ze hebben de mogelijkheid ons als burger mondiger te maken en spelen daarom een belangrijke rol op het vlak van democratie en empowerment. Meer algemeen hebben media ook een impact op ons algemeen welbevinden in de samenleving.

Maar de media zelf zijn een complex gegeven. Ze zijn onderhevig aan eigen drijfveren en conventies, ze zijn een onderdeel van economische structuren en de visuele en cognitieve taal die ze hanteren evolueert door nieuwe tools voor digitale creatie en distributie. Inzicht in die complexiteit van de zogenaamde 'oude' en 'nieuwe' media is dan ook een belangrijke doelstelling. Mediawijsheid impliceert onder andere mediabewustzijn: het bewustzijn van de grote rol die media spelen, het inzicht in de economie van de media, en de kennis over economische spelers in de mediamarkt.

Een beleid rond mediawijsheid moet oog hebben voor de complexiteit aan de kant van het aanbod, maar evenzeer voor de complexiteit aan de vraagzijde. Ook de mediagebruiker verschilt bijvoorbeeld in vaardigheden, attitude, leeftijd, interesse en materiële mogelijkheden om media te raadplegen of zelf media te maken.

Dit heeft zijn impact op de wijze waarop een beleid rond mediawijsheid tot stand moet komen. Meer en meer ben ik ervan overtuigd dat we werk moeten maken van een 'multi-stakeholder governance' model. Dit betekent dat een doeltreffend beleid ten aanzien van mediawijsheid de verantwoordelijkheid is van alle actoren. Het werkkterrein op het gebied van mediawijsheid telt immers talrijke spelers die ieder vanuit hun invalshoek een bijdrage kunnen leveren tot een meer coherent, toekomstgericht en duurzaam referentiekader voor mediagebruikers en -producenten.

Mediawijsheid is dus een gedeelde verantwoordelijkheid en vraagt om een integrale benadering. Een zinvol en efficiënt kenniscentrum heeft dan ook per definitie een open karakter, werkt samen met diverse actoren en speelt expliciet een verbindende en sensibiliserende rol.

Een nieuwe structuur of organisatie is daarbij geen doel op zich; wel een maximale impact en effectieve bijdrage realiseren bij de prioritaire doelgroepen: kinderen en jongeren, ouders, leerkrachten, ouderen, mensen in armoede, maar ook de professionele sector van de media en het sociaal-culturele werkveld. Een kenniscentrum moet daarbij in eerste instantie een faciliterende en innoverende rol vervullen en een duidelijke en erkende meerwaarde creëren voor al zijn klanten.

Ik wil in dit belangrijk maatschappelijk thema vooral 'doen doen'.

Er gebeurt natuurlijk al heel wat op het terrein. Er bestaan reeds vele waardevolle initiatieven, maar een eerste analyse leert dat men vaak naast elkaar werkt, daardoor soms gelijkaardige projecten opstart en daarbij de mogelijke voorsprong mist die voortvloeit uit samenwerking. Er is dus wel degelijk nood aan kennisdeling, afstemming en samenwerking. Voor mij worden dit ook criteria om toekomstige subsidieaanvragen in kader van mediawijsheid te beoordelen.

Om mijn beleid rond mediawijsheid te concretiseren, plan ik op korte termijn nog een aantal stappen: de opmaak van een inventaris van bestaande initiatieven, een benchmark met internationale 'goede voorbeelden' en een kwalitatief debat met betrokken stakeholders over de doelstellingen en kernthema's.

Net als bij mijn andere beleidsinitiatieven vind ik het belangrijk dat we in Vlaanderen beschikken over recente onderzoeksgegevens. Daarom bekijk ik of ik middelen kan vrijmaken om het tweede deel van het EU Kids Online-onderzoek te financieren. Dit is een Europees onderzoeksproject dat de online ervaringen van

kinderen en hun ouders bestudeert aan de hand van te vergelijken data die in het voorjaar van 2010 in 25 landen bij kinderen tussen 9 en 16 jaar en hun ouders verzameld worden. Meer specifiek gaat het over hun internetgebruik, internetvaardigheden, en eigen inschattingen van online kansen en risico's. De specifieke analyse op de data uit Vlaanderen zal door deze bijkomende financiële impuls in 2011 beschikbaar zijn. Voornoemde initiatieven moeten de nodige basis vormen om gerichte beleidsacties op te starten. In 2011 voorzie ik ook al een eerste campagne.

2.2. Betaalbaarheid digitale televisie

In mijn beleidsnota Media uitte ik reeds mijn bezorgdheid over het belang van consumentenbewustzijn aangaande de betaalbaarheid van digitale televisie.

Er bestaan diverse interactieve diensten waarvoor de consument moet betalen wanneer hij deze wenst te gebruiken. In theorie blijft de meerkost van digitaal televisiekijken ten opzichte van analog televisiekijken echter beperkt tot de kostprijs voor de huur of de aankoop van een settopbox. De consument beschikt daarbij momenteel weliswaar niet altijd over de keuze een settopbox te kopen dan wel te huren en is bovendien doorgaans gebonden aan de specifieke settopbox van de aanbieder van het digitale abonnement.

Er wordt door consumentenorganisaties ook op gewezen dat de vaak weinig energiezuinige settopboxen een impact hebben op de electriciteitsfactuur van de mediagebruiker. Daarnaast zou de keuzevrijheid van de consument aangaande het zenderaanbod binnen hun abonnement beperkt zijn.

Ik zal in samenspraak met consumentenorganisaties en betrokken distributeurs nagaan wat ter zake verbeterd kan worden.

2.3. Ondertiteling, audiodescriptie en auditieve ondertiteling

Het Vlaamse media-aanbod moet zo toegankelijk mogelijk zijn voor alle Vlamingen, dus ook voor de ca. 800.000 mensen met een auditieve handicap en de ca. 198.000 mensen met een visuele handicap. Uit recente studies blijkt overigens dat de doelgroep voor toegankelijkheidsmaatregelen heel wat ruimer is dan oorspronkelijk gedacht.

Zo blijken doven en slechthorenden slechts 20% van de gebruikers te zijn die van ondertiteling gebruik maken. Heel wat kijkers wensen synchrone ondertitels 'ter ondersteuning' (bv. mensen met kleine kinderen, senioren, mensen die Nederlands aanleren, in ziekenhuizen waar het geluid niet hard mag staan,...). Audiodescriptie en auditieve ondertiteling blijken niet alleen voor de evidente doelgroep van blinden en slechthorenden belangrijk te zijn, maar zijn ook nuttig voor mensen met een licht mentale beperking en andere aandoeningen zoals aandachtsstoornissen.

We moeten daarom investeren in meer ondertitelingen, in audiobeschrijving of -descriptie (AD) en auditieve of gesproken ondertiteling (AO/GO).

2.3.1. Stand van zaken

Op dit moment worden er al specifieke inspanningen geleverd bij de VRT, de regionale televisie-omroeporganisaties en VTM.

De VRT heeft een specifieke opdracht voor doven, slechthorenden, blinden en slechthorenden (artikel 9 § 7 van de lopende beheersovereenkomst).

De VRT blijft haar inspanningen om programma's te ondertitelen opvoeren. Zo haalde VRT voor haar beide netten (Eén en Ketnet/Canvas) samen een gemiddelde van 80% ondertiteling bij Nederlandstalige uitzendingen voor de eerste acht maanden van 2010. De herhalingen in nachtelijke lusvorm worden niet meegerekend. De VRT heeft echter laten weten dat het in de beheersovereenkomst vooropgestelde streefdoel van 95% ondertiteling voor eind december 2010 niet gehaald zal worden, onder meer wegens de hoge moeilijkheidsgraad en de sterk oplopende kosten van live-ondertiteling.

Sinds 2006 ontvangen de regionale televisieomroepen steun van de Vlaamse overheid voor de ondertiteling van de avondlus van hun nieuwsuitzendingen. In het Besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 2010 wordt

voorgesteld dat minimum 90% van de avondjournaals op weekdays vanaf 20 uur ondertiteld dienen te zijn (exclusief gemelde gebreken binnen de 24 uur).

In september 2007 ging de Vlaamse Media Maatschappij van start met de ondertiteling van “Het Nieuws” om 19 uur. In 2007 en 2008 werd hier een subsidie van de Vlaamse overheid voor toegekend. Voor 2009 ging de Vlaamse Regering akkoord met een subsidieregeling van maximaal 462.000 euro voor de ondertiteling van het VTM journaal van 19 uur. Dit gebeurde echter onder voorbehoud van goedkeuring van deze subsidieregeling door de Europese Commissie. De aanmeldingsplicht bij Europa betekent dat de subsidie 2009 pas zal worden uitbetaald nadat de Europese Commissie een gunstige beslissing heeft genomen bij dit dossier. De uitspraak van de Europese Commissie zal een impact hebben op de toekomstige uitwerking van de steunmaatregel.

2.3.2. Uitvoering van artikel 151 van het mediadecreet

Artikel 3 quater van de Europese Richtlijn Audiovisuele Diensten stelt: “*De lidstaten sporen de onder hun bevoegdheid vallende aanbieders van mediadiensten aan ervoor te zorgen dat hun diensten, gefaseerd toegankelijk worden voor personen met een visuele of auditieve handicap*”. In Vlaanderen kreeg dit aandachtspunt vorm via artikel 151 van het mediadecreet. Hierin wordt gesteld dat de VRT en de private televisieomroeporganisaties een aanzienlijk deel van hun omroepprogramma toegankelijk moeten maken voor personen met een visuele of auditieve handicap. Er worden een tijdspad, quota en subsidies in het vooruitzicht gesteld.

Bij de begrotingscontrole 2010 heb ik alvast een algemene begrotingspost gecreëerd voor de ondersteuning van initiatieven die de toegankelijkheid van televisieprogramma's verhogen, conform artikel 151 van het mediadecreet. Hiermee kunnen niet enkel ondertitelingsinitiatieven voor nieuwsuitzendingen van private landelijke zenders gesubsidieerd worden, maar ook initiatieven die betrekking hebben op andere ondertitelingen, audiobeschrijving, gebarentaal en auditieve ondertiteling.

Mijn administratie heeft intussen, op mijn vraag, een internationale benchmark opgesteld en er zijn gesprekken gevoerd met de verschillende doelgroepen van de toegankelijkheidsmaatregelen, de grootste Vlaamse omroepen en enkele autoriteiten op het vlak van (auditieve) ondertiteling en audiodescriptie. Ook de bevindingen van het onderzoek van de VRT rond gesproken ondertiteling en audiodescriptie uit 2009 werden met aandacht bestudeerd.

Uit de rondetafelgesprekken met de doelgroepen kwamen de volgende prioriteiten naar voren:

- De verwachtingen naar de VRT zijn zeer groot. Een zo volledig mogelijke ondertiteling van alle programma's op de VRT dient zo snel mogelijk verwezenlijkt te worden. Indien er toch keuzes moeten gemaakt worden, dienen informatie- en actualiteitsprogramma's prioritair ondertiteld te worden. Ik reken dan ook op een extra-inspanning van de VRT om het huidige gemiddelde van 80% verder op te drijven. Dit blijft een aandachtspunt, ook voor de volgende beheersovereenkomst.
- Vlaamse Gebarentaal is in de eerste plaats gewenst bij nieuwsuitzendingen. Een samenvatting van het VRT-journaal lijkt het minimum. Ik zal dit ter sprake brengen bij de onderhandelingen over de nieuwe beheersovereenkomst.
- Bij gesproken of auditieve ondertiteling (GO/AO) wordt de “gewone” ondertiteling met behulp van een computerstem (afkomstig uit een settopbox) voorgelezen. De gebruiker heeft dan wel een settopbox nodig om dat signaal om te zetten naar spraak (audio).
Naar deze vorm van toegankelijkheid is er hoofdzakelijk vraag bij informatieve en actualiteitsprogramma's die volledig of gedeeltelijk in een vreemde taal worden gesproken (zoals anderstalige fragmenten in het journaal) of waarbij veel ‘storend’ achtergrondgeluid (verkeerslawaaai, achtergrondmuziek, ...) aanwezig is.
Auditieve ondertiteling is relatief gemakkelijk te verwezenlijken, en vergt, in vergelijking met audiobeschrijving, een relatief lage investeringskost in de veronderstelling dat de “gewone” ondertiteling als afzonderlijke informatie beschikbaar blijft gedurende het volledige productieproces (en dus niet “ingebrand” wordt in het beeld). De omroepen dienen hiervoor een investering aan te gaan in de nodige

apparatuur (hardware en software), maar ook voor de nieuwsworkflow zullen een aantal aanpassingen nodig zijn.

Uiteraard is het van groot belang dat de doelgroep niet op kosten gejaagd wordt en zich andere settopboxen moet aanschaffen om de auditieve ondertiteling van verschillende omroepen te kunnen horen. Een gemeenschappelijke standaard is noodzakelijk.

- Audiobeschrijving of audiodescriptie (AD) is het op een heldere en beknopte manier beschrijven van scènes van een film of feuilleton, zonder dat de dialogen door deze visuele beschrijving gestoord worden. Deze manier van toegankelijkheid dient volgens de doelgroep prioritair aangeboden te worden voor Nederlandstalige fictie.

In de praktijk moeten de omroepen voor AD hun multikanaalseindregie aanpassen en moeten alle producties extra beschrijvingen toevoegen aan de dialogen. Dat betekent extra investeringen voor de omroep. Tegelijk moeten de distributeurs er voor zorgen dat ze een afzonderlijk audiokanaal ter beschikking kunnen stellen in de settopbox voor digitale tv.

Om AD te implementeren is nog verder overleg nodig met de distributeurs over de extra capaciteit die zij hiervoor ter beschikking dienen te stellen.

In 2011 zal ik een voorstel van tijdspad, quota en een voorstel van subsidieregeling voor ondertiteling, gesproken of auditieve ondertiteling en audiobeschrijving of audiodescriptie voorleggen aan de Vlaamse Regering.

2.4. Evenementenlijst

De beslissing van de Europese Commissie die de Belgische Evenementenlijst goedkeurde en publiceerde, is, zoals al langer bekend, aangevochten door de UEFA en de FIFA voor het Gerecht van Eerste Aanleg van de Europese Unie. De pleidooien in de FIFA-zaak werden gehouden op 24 februari 2010. Ik verwacht dit najaar een uitspraak van het Gerecht.

Hoe dan ook dringt een aanpassing van de Vlaamse evenementenregeling (d.i. artikel 153 van het Mediadecreet en het Evenementenbesluit van 28 maart 2004) zich op.

Aanpassingen aan de inhoud van de evenementenlijst zijn weliswaar niet evident. We moeten immers voor ogen houden dat de Vlaamse evenementenlijst deel uitmaakt van een Belgische evenementenlijst, die maar kan worden opgemaakt na overleg tussen de drie Gemeenschappen en die vervolgens moet worden goedgekeurd door de Europese Commissie.

Sommige begrippen uit de Vlaamse evenementenregeling moeten zeker herbekeken worden. Zo spreekt het Evenementenbesluit nog altijd van 'kosteloze televisie'. Dit begrip is overgenomen uit de richtlijn Audiovisuele Mediadiensten. Het doel van de evenementenregeling is ervoor te zorgen dat een substantieel deel van de bevolking een evenement op televisie kan bekijken zonder extra in de buidel te moeten tasten. In het digitale televisielandschap geldt echter: "geen decoder, geen toegang".

De Europese richtlijn geeft geen definitie van wat 'kosteloos' is. Zij laat dit over aan de lidstaten. Dit leidt ertoe dat in sommige Europese landen de aankoop van een decoder 'kosteloze televisie' niet uitsluit terwijl in andere landen er bij de aankoop van een decoder juist geen sprake meer kan zijn van 'kosteloze televisie'. Het Evenementenbesluit spreekt zich niet uit of de extra kost voor de aanschaf van een decoder al dan niet valt onder het begrip 'kosteloze televisie'. Een verduidelijking van het Evenementenbesluit dringt zich dan ook op.

Ik heb de administratie gevraagd om mij een grondige voorbereidende analyse te bezorgen. In deze analyse zullen de gegevens verwerkt worden die door de betrokken actoren, zijnde de dienstenverdelers, de omroeporganisaties, de consumentenverenigingen en de Vlaamse Regulator voor de Media worden aangeleverd. De betrokken actoren kunnen ook opmerkingen geven over de omvang van de lijst en over de benaming van de evenementen.

Na bespreking van deze analyse zal ik in 2011 een initiatief nemen om de evenementenregeling aan te passen. Er zal in dit verband ook rekening moeten worden gehouden met het arrest van het Gerecht van Eerste Aanleg in de hoger vermelde FIFA-zaak.

3. Media stimuleren als partners in een vooruitstrevende informatiemaatschappij

3.1. Divers en kwalitatief digitaal aanbod

3.1.1. Inhaalbeweging digitalisering

De toenemende digitalisering van de samenleving zorgt voor tal van transformaties op sociaal, economisch, cultureel en juridisch vlak, waardoor ook instellingen en archieven voor audiovisueel erfgoed zich moeten heruitvinden. Enerzijds biedt de digitalisering van bestaande analoge collecties nieuwe mogelijkheden tot wereldwijde ontsluiting van audiovisuele erfgoedcollecties, anderzijds dienen er oplossingen gezocht te worden voor de duurzame bewaring van digitaal erfgoed, inclusief digitaal geboren materiaal.

Over de rijkdom van het Vlaams cultureel erfgoed en de waarde van de uitgebreide archieven van de mediasector en in het bijzonder het VRT-archief, kan weinig twijfel bestaan. Bij de verdere evolutie naar een digitale economie dreigt bij gebrek aan digitale strategie echter het gevaar dat we deze troeven onvoldoende kunnen uitspelen, of erger nog, dat een deel van ons erfgoed voorgoed verloren gaat.

Door de maatschappelijke en technische ontwikkelingen wordt het steeds moeilijker voor erfgoedinstellingen en archieven om volledig autonoom te werken. De vraag die rijst, is dan ook niet zozeer of er samengewerkt moet worden binnen de audiovisuele (erfgoed)sector, maar wel hoe die samenwerking gerealiseerd kan worden. Samenwerking tussen culturele erfgoedinstellingen en omroeparchieven met film- en audiovisueel materiaal biedt de opportuniteit om op zoek te gaan naar synergie en nieuwe innovatieve manieren van ontsluiting en valorisatie van audiovisueel en multimediaal erfgoed. Ik blijf er groot belang aan hechten dat het audiovisueel (en multimediaal) materiaal in Vlaanderen op een duurzame wijze wordt gedigitaliseerd en bewaard voor de huidige en volgende generaties en dat het zo breed mogelijk kan worden geraadpleegd.

De brede ontsluiting van dit materiaal biedt ruime en diverse mogelijkheden op het vlak van participatie, educatie en innovatie. Maar de impact is mogelijk nog ruimer. Effecten op de internationale uitstraling van Vlaanderen, op het toeristische potentieel, de tewerkstelling en de diensteneconomie mogen niet onderschat worden. Voorbeelden uit het buitenland en uit Vlaanderen tonen dit al langer aan.

De uitdagingen zijn talrijk en complex: de nood aan een werkbaar juridisch kader, een duurzaam financieringsmodel en een businessmodel dat gedragen wordt door de betrokken publieke en private actoren zijn alvast cruciale schakels in het welslagen van elk project of initiatief in dit verband. Daarbij zal er tevens voldoende aandacht moeten gaan naar een omkaderend beleid dat afspraken vooropstelt rond standaardisering en een doordacht selectiebeleid.

We staan hier als Vlaamse Regering voor een gedeelde opdracht en verantwoordelijkheid.

Vanuit het innovatiebeleid wordt sinds enkele jaren geïnvesteerd in onderzoeksprojecten die de uitdagingen en oplossingen in kaart brengen voor de digitalisering en archivering van ons rijke culturele erfgoed. De continue zorg en evolutie in dit terrein zal innovatief onderzoek ook nog in de toekomst wellicht noodzakelijk maken. De bestaande onderzoeksresultaten uit BOM-Vlaanderen, Vlaanderen in Beeld en Archipel, kunnen echter nu al een belangrijke input leveren voor een strategisch en operationeel plan. Dit plan moet voor mij de bouwstenen aanreiken voor de stapsgewijze operationalisering van een Vlaams Instituut voor de archivering en ontsluiting van het audiovisueel erfgoed. Ik zal de vzw De Krook de opdracht geven om voor de zomer van 2011 een blauwdruk voor te leggen van dit strategisch en operationeel plan voor het Vlaams archiveringsinstituut.

De opdracht van het Vlaams Instituut voor Archivering van het Audiovisueel Erfgoed in oprichting is volgens mij minstens tweeledig: in de eerste plaats is er het digitaliseren, archiveren en langdurig bewaren van audiovisueel (en multimediaal) materiaal. Deze opdracht, die ons digitaal erfgoed veilig stelt maar niet beschikbaar maakt, is essentieel en vormt de basis van het instituut. Deze functie wordt de 'back office' van het Vlaams archiveringsinstituut genoemd.

Een tweede grote verantwoordelijkheid wordt de ‘front office’ genoemd, en focust op het ontsluiten en toegankelijk maken van de opgeslagen informatie.

Tegelijkertijd is het duidelijk dat er geen sprake zal zijn van één centraal archief dat ons volledige digitaal verleden bevat. Hiervoor is ons digitaal verleden te divers en is ook de opdracht van de betrokken partijen te verscheiden. Commerciële partners, grote en kleine culturele organisaties, particulieren en overheid zullen ongetwijfeld eigen systemen uitbouwen, voor zover dat binnen hun mogelijkheden ligt. In die zin zullen we in de toekomst dan ook meer kunnen spreken van een netwerk van archieven, eerder dan van één enkel archiveringsinstituut, en is een beleid dat het functioneren van een dergelijk netwerk (open standaarden, toegankelijkheid) mogelijk maakt dus essentieel voor het realiseren van een ruime ontsluiting.

Toch blijft er een sterke nood aan een archiveringsinstituut. Om te beginnen is er de grote nood aan expertise rond digitalisering en archivering, maar daarnaast is er ook het feit dat digitale archieven genieten van sterke schaalvoordelen. Niet alleen is het voor individuele instellingen zeer moeilijk om de noodzakelijk kennis, operationele ondersteuning en infrastructuur bij elkaar te brengen, het is ook bijzonder duur om dit in elke organisatie apart te gaan doen.

Er is dus een balans nodig, tussen het idee van genetwerkte archieven enerzijds, en een centraal archiefaanbod dat lange termijn bewaring op een neutrale, veilige en ontsluitbare manier mogelijk maakt voor alle partijen die audiovisueel erfgoed bezitten.

Ik heb alvast 2 miljoen euro gereserveerd voor de financiering van een gemeenschappelijke, crosssectorale basisinfrastructuur. Op dit moment is er immers een onderzoeksinfrastructuur uitgebouwd, die niet gecreëerd is om ook als operationele infrastructuur te functioneren. Ik heb het IBBT gevraagd mij een voorstel van investeringsplan voor deze operationele infrastructuur voor te leggen.

Met deze initiatieven wens ik de huidige dynamiek en het draagvlak dat nu in de media- en cultuursector aanwezig is, een nieuw elan te geven.

3.1.2. Nieuwe toepassingen

Samenwerking en cross-over tussen diverse disciplines en beleidsdomeinen betekenen vaak een belangrijke meerwaarde voor duurzame en innovatieve toepassingen binnen e-media, e-cultuur en e-learning.

Ik ondersteunde daarom in 2010 o.m. de e-cultuurfair die in een internationale context verschillende Vlaamse, Nederlandse en Duitse projecten aan een ruim publiek voorstelde te Dortmund. Deze projecten zijn het resultaat van een interdisciplinaire kruisbestuiving tussen kunst, media, wetenschap en innovatie. Ze verenigen zowel private als publieke actoren in hun zoektocht naar nieuwe producten en processen die vaak aanleiding geven tot innovatie, en zo mogelijk ook tot economisch valorisatie. Ook in 2011 wil ik bekijken hoe ik dergelijke synergie nog kan stimuleren en ondersteunen. Het forum van de rondetafel rond ‘creatieve industrieën’ in het kader van ‘Vlaanderen in actie’ kan hierin alvast inspirerend werken.

Het zoeken naar nieuwe toepassingen is ook een opdracht die toegekend werd aan het VRT-medialab in het kader van de O&I overeenkomst VRT 2007-2011.

Zo wil het JEDI-project bijvoorbeeld inzicht verwerven in hoe 3DTV voor de eindgebruiker kan evolueren. CoSyn kijkt op zijn beurt naar niet-lineaire distributie, dat wil zeggen distributie naar de consument van audiovisueel materiaal via het internet, en dit via PC-gebaseerde, mobiele of andere toepassingen. Er zal proactief op zoek gegaan worden naar de technologieën en technieken die kunnen toegepast worden in functie van de meerwaarde voor de producent, de distributeur en de eindgebruiker.

In 2011 zal de evaluatie van de O&I overeenkomst afgerond zijn. Deze evaluatie zal vertaald worden in een aangepast model voor innovatief mediaonderzoek in Vlaanderen.

3.1.3. Stimulerend beleid met betrekking tot gaming

In het rapport 'Game on. We krijgen er niet genoeg van' van 2008 staat er in de slotconclusie: "Een tijd waar de identiteit van individuen, en hun netwerken, niet langer door traditie worden gedetermineerd en vervagen, en de samenleving 'vloeibaarder' is geworden, kan men maar beter een 'goede zwemmer' zijn; "to good swimmers, liquidity of the world is an asset". Het is de overtuiging van de onderzoekers "dat games zich bij uitstek lenen tot het overdragen van deze capaciteit, en dat men door games getrainde zwemmers wordt in een wereld die steeds vloeibaarder wordt."

Games zijn als volwaardig cultureel en maatschappelijk gegeven niet meer weg te denken uit onze samenleving. Ze hebben een aanzienlijke impact op industrie, educatie, cultuur en de leefwereld en sociale netwerken van jongeren en volwassenen. Games zijn weliswaar niet onbesproken en hun bij wijlen negatieve imago leidt daarbij soms de aandacht af van hun innovatief en educatief potentieel.

Ik lanceerde het afgelopen jaar de website gaming, www.vlaanderen.be/gaming die bedoeld is als een richtwijzer voor ouders, opvoeders en gamers. De website bevat onder andere informatie over de gameplatformen, de geschiedenis van gaming, de verschillende gamegenres, leeftijdsclassificaties, de impact van games op de gezondheid en informatie over jobs in de gamesector. Ook kan iedereen er terecht voor verwijzingen naar organisaties die actief zijn op het vlak van een 'mediawijze' omgang met games.

In mijn beleidsnota Media kondigde ik ook aan dat ik, in samenwerking met onderwijs, het potentieel wil verkennen van games als educatieve tool. Serious games bevinden zich op een boeiend en leerrijk kruispunt. De ontwikkeling van deze spelen bezit het potentieel disciplines en actoren bij elkaar te brengen die elkaar zelden ontmoeten. Ze kunnen een meerwaarde creëren die zich niet louter vertaalt in een innovatief product. Serious games zijn games die speciaal worden ontwikkeld om de speler iets aan te leren of hem of haar van iets bewust te maken. Serious games kunnen dus ook ingezet worden om moeilijk bespreekbare thema's aan te kaarten. In dit verband steun ik het project 'PING – Poverty is not a game' dat het centrale uitgangspunt vormt van de EU-conferentie "*Serious games as a means to discuss complex societal issues*". PING is bedoeld voor secundaire scholen en moet een basis bieden om met leerlingen van de 2de en 3de graad een gesprek aan te gaan over armoede en wat het betekent om arm te zijn. Het bewuste PING-game is een spel dat zich situeert op het kruispunt van innovatie, media, onderwijs en armoedebestrijding. In het game wordt armoede door de deelnemers op een realistische manier beleefd en maken ze mee wat de problemen zijn. Dit game wil ook bijdragen aan het maatschappelijk debat over het gebruik van computergames in het didactische proces.

PING toont ook aan dat er een meerwaarde ontstaat wanneer die kruisbestuiving met aandacht en zorg wordt aangegaan. Er is bij het maken van PING ingezet op een intensieve participatie van de diverse betrokken partijen en er is ook duidelijk aandacht besteed aan de nodige omkadering voor spelers en begeleiders tijdens het spelen van de game.

Ik vind het belangrijk dat ook wij vanuit de Vlaamse overheid, met zorg de toekomst van serious games voor het onderwijs in Vlaanderen voorbereiden. Ik ga daarom samen met mijn collega bevoegd voor Onderwijs en de betrokken partnerorganisaties de Koning Boudewijnstichting en het IBBT, het gebruik en de impact van PING evalueren. Deze input zal ik gebruiken om een meer structurele vorm van ondersteuning voor dergelijke games uit te werken.

3.2. **Uitbouw van nieuwe platformen voor digitale media**

3.2.1. Uitbouw van een nieuw etherplatform voor digitale televisie

Het nieuwe etherplatform voor digitale televisie is ondertussen gedeeltelijk operationeel: 'Norkring Belgium' is enerzijds onderaannemer van de VRT waarvoor het de digitale uitzendingen verzorgt, anderzijds verwierf 'Norkring Belgium' ook frequenties uit het digitale frequentieplan. De onderhandelingen tussen 'Norkring Belgium' en zijn (toekomstige) partners en/of dienstenverdelers zijn bezig.

De uitzendingen van de VRT zijn als enige gratis te ontvangen voor alle Vlamingen met een DVB-T decoder. Dit aanbod lijkt mij te weinig bekend bij de brede bevolking. Daarom zal ik de VRT verzoeken hier meer ruchtbaarheid aan te geven.

In de beleidsnota Media werd ook gewezen op de groei van mobiele televisie in het buitenland. In Vlaanderen hebben we moeten vaststellen dat – met het aanbod dat de huidige mobiele operatoren Proximus en Mobistar reeds hadden – de vraag naar DVB-H spectrum beperkt was. Tot op heden opteren mobiele operatoren meer voor niet-omroepspectrum om hun televisiediensten aan te bieden.

Ik heb dan ook in samenspraak met Norkring besloten om de verplichting voor aanbieders van etheromroepnetwerken om één frequentiepakket via DVB-H technologie uit te rollen, op te heffen en dit over te laten aan het oordeel van de markt. Norkring Belgium kan, maar is dus niet verplicht, één frequentiepakket gebruiken voor DVB-H. Dit laat toe dat het frequentiepakket in kwestie ingezet wordt voor die applicaties en diensten waarnaar vanuit de markt het meest vraag is.

3.2.2. Digitalisering van de radiosector

Op het niveau van de CEPT werd in mei 2010 een rapport goedgekeurd over de toekomstige mogelijkheden voor de digitalisering van de FM-band (87.5 – 108 MHz). Het rapport behandelt onder meer de mogelijkheden voor digitale technologieën zoals DRM+ en HD-radio. Voor sommige kandidaatssystemen voor de digitalisering van de FM-band zijn er volgens dit rapport, nog geen volledige technische planingsparameters beschikbaar zodat het zeer moeilijk is om nu een systematische vergelijkende analyse te maken. Er is dan ook gevraagd binnen de CEPT om een bijkomend rapport op te stellen om de noodzakelijke technische parameters te verschaffen voor de mogelijke introductie van digitale systemen in de FM-band.

Algemeen kan worden gesteld dat de lidstaten momenteel geen voorstander zijn van een planningsconferentie om het akkoord van Genève van 1984, het referentiekader voor de FM-band, aan te passen. De administraties wensen ook hun frequentierechten, bekomen onder het akkoord van Genève 1984, niet te verliezen. Dit betekent m.a.w. dat ook een mogelijk kandidaatstelsel voor de introductie van digitale systemen in de FM-band moet voldoen aan de bepalingen van het akkoord van Genève 1984. Het rapport besluit ook dat een algemene datum voor een analoge afschakeling in de FM-band niet gepland kan worden.

Ondertussen werd ook een subwerkgroep van de radio spectrum beleidsgroep (RSPG) van de Europese Commissie opgericht waarin de toekomst van radio-omroep wordt besproken. Van deze werkgroep zijn nog geen definitieve resultaten bekend.

Ik heb aan mijn administratie de opdracht gegeven om de verdere evoluties i.v.m. de toekomst van radio op te volgen. Ook in het kader van de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT zal ik het gesprek aangaan over de kosten en de baten m.b.t. DAB. Een eerste analyse lijkt er alvast op te wijzen dat een bijkomende investering in DAB voor de VRT niet opportuun is.

3.3. E-inclusie

3.3.1. Doelgroepgericht en beleidsdomeinoverschrijdend beleid

De strijd voor een e-inclusieve samenleving staat al een tijdlang op de internationale en Vlaamse beleidsagenda. Ondanks de geleverde inspanningen van de overheid en het werkveld, blijft het een voortdurende opdracht. Nog steeds worden mensen immers uitgesloten van de mogelijkheden die de kennis- en informatiemaatschappij te bieden heeft. Aanvankelijk waren overheidsinitiatieven vooral gericht op de eerste digitale kloof. Deze heeft betrekking op de toegang tot een netwerk, het bezit van een computer en de nodige instrumentele vaardigheden om deze te kunnen bedienen.

Daarna werd de focus verlegd naar het overbruggen van de tweede digitale kloof die betrekking heeft op de instrumentele, structurele en strategische vaardigheden om multimedia te kunnen gebruiken.

Vandaag gebruikt men meer en meer de term mediawijsheid, die als een soort paraplu de verschillende lagen inzake geletterdheid (informatiegeletterdheid, mediageletterdheid, ICT-geletterdheid) overkoepelt.

Mediawijsheid heeft een duidelijk verband met de tweede digitale kloof. De media zijn immers geëvolueerd en daardoor zijn ook de vaardigheden die men moet bezitten om met deze media om te gaan complexer geworden. Mediawijsheid en de eerder genoemde instrumentele, structurele en strategische vaardigheden overlappen dus elkaar. Met het verwerven van mediawijsheid en het overbruggen van de digitale kloof van de tweede graad, streeft men dus een gelijkaardig doel na. Acties op deze terreinen moeten daarom op elkaar afgestemd worden en volgends mij in een meer coherent verhaal samenkomen.

Ook binnen de overheid moeten we dus werk maken van een meer eenduidig discours en een meer eenduidige aanpak. Ik wil er binnen mijn bevoegdheden op toezien dat e-inclusie een geïntegreerd onderdeel wordt van mijn beleid rond mediawijsheid en dat hierbij ook voldoende rekening wordt gehouden met mensen in armoede.

Een eerste analyse lijkt er op te wijzen dat de initiatieven die zich momenteel op het vlak van e-inclusie ontwikkelen, geconfronteerd worden met een problematiek die ik ook reeds schetste in het kader van mediawijsheid; ook hier is er een gebrek aan kennisdeling, afstemming en samenwerking. Ook hier is er nood aan meer opleiding-op-maat van de betrokken doelgroepen en actoren.

Ik ben alvast benieuwd naar de resultaten van het onderzoek dat het Instituut voor Technologie en Samenleving verricht naar de digitale kloof van de tweede graad. Dit onderzoek zal ons actuele inzichten bieden in de thematiek en ook input kunnen geven aan het interfederaal actieplan tegen de digitale kloof.

Bij de opmaak van dit interfederaal actieplan worden ook het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en de ouderenraad betrokken om tot een gedragen plan te komen.

3.3.2. Internettoegang

Betaalbare breedbandinternet aansluitingen moeten binnen het bereik van alle Vlamingen liggen.

Het is belangrijk dat ook Vlaanderen de Europese evoluties in verband van nabij opvolgt.

De Europese Commissie organiseerde een consultatieronde rond de scope van universele dienstverlening en de vraag in welke mate breedband ook onder universele dienstverleningsverplichting moet vallen. Uit deze studie bleek onder meer de hoge kostprijs om de doelstelling van “breedband voor iedereen” te bereiken. Commissaris Neelie Kroes lichtte medio september 2010 al een tip van de sluier rond het toekomstige beleid en stelde dat een pragmatische aanpak aangewezen is om te vermijden dat de volledige last op de schouders van de telecomsector zou terechtkomen. De Commissie heeft hierin tot op heden nog geen definitieve beslissing genomen, maar in het licht van de recente evoluties lijkt het erop dat de Commissie snel tot concrete acties zal komen.

Gezien breedbandnetwerken ook voor mediadiensten gebruikt worden en de democratische toegang tot deze netwerken van groot maatschappelijk belang is, volg ook ik deze evoluties op.

3.4. **Staten-Generaal voor de Media**

Ik heb beslist dat er een vervolg komt op de Staten-Generaal voor de Media die in het voorjaar van 2009 georganiseerd werd. Tijdens het voorbije jaar consulteerde ik zowel de sectorraad Media als het departement CJSM aangaande een toekomstige Staten-Generaal voor de Media.

Ik stel het volgende kader voorop: de Staten-Generaal voor de Media is

- een initiatief van de minister bevoegd voor Media;
- een initiatief dat om de twee jaar wordt georganiseerd;
- een publiek moment waarop actuele thema's kunnen worden besproken: de stand van zaken, de bezorgdheden en de knelpunten. Tevens fungeert het publieke moment als een mogelijke agendasetting naar de overheid toe. Er kunnen eveneens thema's aangekaart worden die ruimer gaan dan enkel de Vlaamse bevoegdheden (bijvoorbeeld het statuut van de journalisten, het auteursrecht etc.).

Ik wens in april 2011 de volgende Staten-Generaal te organiseren. Ik start dit najaar met de verdere inhoudelijke en praktische voorbereidingen.

Ingrid LIETEN,

viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

REGELGEVINGSAGENDA

Titel van het initiatief	Betrokken regelgeving	Eventuele wettelijke deadline	Korte samenvatting van beleidsdoelstellingen	Te doorlopen fases en hun timing	Vereenvoudiging?	RIA?	Contactpersoon
Taalkundigen legistiek nazicht Mediadecreet	Mediadecreet van 27 maart 2009	/	Taalkundige, wetgevingstechnische en andere fouten uit het mediadecreet halen.	<ul style="list-style-type: none"> Voorontwerp van decreet agenderen op VlaReg Advies SARC Agenderen op VlaReg Advies Raad van State Agenderen op VlaReg Indienen bij Vlaams Parlement 	Nee	Nee	
Erkenning derden	Vervangen van besluit VlaReg 15 okt 1999, als gevolg van nieuw mediadecreet 27 maart 2009	Nieuwe erkenningen moeten rond zijn op 1 januari 2010	Erkenning levensbeschouwelijke en sociaal-economische verenigingen voor het verzorgen van radio- of TV programma's op VRT	<ul style="list-style-type: none"> Agenderen op VlaReg Advies SARC Agenderen op VlaReg Advies Raad van State Agenderen op VlaReg 	Te bekijken	Nee	
Vastleggen must-carry netwerken	Uitvoering art. 185 §3 nieuw mediadecreet 27 maart 2009	Besluit VlaReg verplicht voor 31/12/10	Vastleggen van netwerken waarvoor de must-carry verplichting geldt	<ul style="list-style-type: none"> Advies VRM Agenderen op VlaReg Advies Raad van State Agenderen op VlaReg 	Nieuwe regelgeving	Nee	
Schrappen DVB-H verplichting	Schrappen van art. 4, tweede lid, van besluit VlaReg 17 okt 2008	/	Verplichting voor aanbieder digitaal etheromroepnetwerk om minstens één frequentiepakket in te zetten voor DVBH, vervalt	<ul style="list-style-type: none"> Ontwerp besluit VlaReg agenderen op VlaReg Advies Raad van State Agenderen op VlaReg 	Nee	Nee	
Omzetting richtlijnen elektronische communicatie	Richtlijnen 2009/136/EG en 2009/140/EG van 25 november 2009	25 mei 2011	Omzetting Europese richtlijnen	<ul style="list-style-type: none"> Voorontwerp van decreet agenderen op VlaReg Advies SARC Agenderen op VlaReg Advies Raad van State Agenderen op VlaReg Indienen bij Vlaams Parlement 	Nieuwe regelgeving	Ja	
Toegang tot TV-diensten voor personen met visuele of auditieve handicap	Uitvoering art. 151 nieuw mediadecreet 27 maart 2009	/	Tijdspad en quota voor het toegankelijk maken van televisiediensten door ondertiteling, audiobeschrijving, gebarentaal en auditieve ondertiteling Verstrekken van subsidies hiervoor	<ul style="list-style-type: none"> Ontwerp besluit VlaReg agenderen op VlaReg Advies SARC Agenderen op VlaReg Advies Raad van State Agenderen op VlaReg 	Nieuwe regelgeving	Ja.	
Evenementen lijst herbekijke	Wijziging besluit VlaReg 28 mei 2004, eventueel ook van art. 153 nieuw	/	Evenementenlijst van progra open met	<ul style="list-style-type: none"> Overleg met Franse en 	Nieuwe regelgeving	Nee.	

Evenementen lijst herbekijken	Wijziging besluit ViaReg 28 mei 2004, eventueel ook van art. 153 nieuw mediadecreet 27 maart 2009	/	Evenementenlijst van progra open net uitgezonden herbekijken en indien mogelijk uitbreiden	<ul style="list-style-type: none"> - Overleg met Franse en - Advies SARC - Agenderen op ViaReg - Advies Raad van State - Agenderen op ViaReg - Consolidatie Belgische lijst - Aanmelding bij Europese Commissie 	Nieuwe regelgeving	Nee. algemeen bindend karakter die slechts een individuele rechtstoestand regelt.	
-------------------------------------	---	---	--	--	--------------------	---	--